

MAHA analyse 2019

9 oktober

Context en uitdagingen voor de sector gezondheidszorg

In alle ontwikkelde landen staan de budgetten voor de gezondheidszorg onder druk

Budgettaire
doelstellingen EU

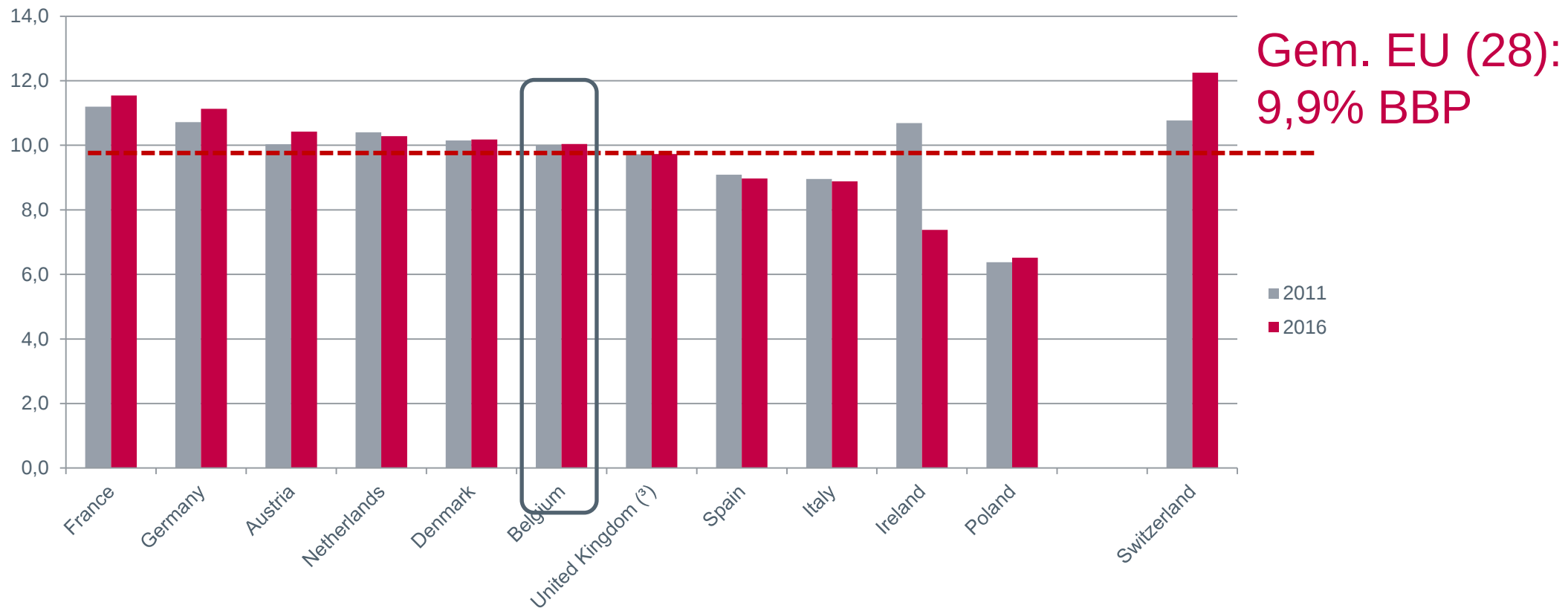
Macro-economische
context

Budget
gezondheids-
zorg

Impact van vergrijzing

Het budget van de gezondheidszorg vertegenwoordigt 10% van het BBP, in lijn met het gemiddelde binnen de EU.

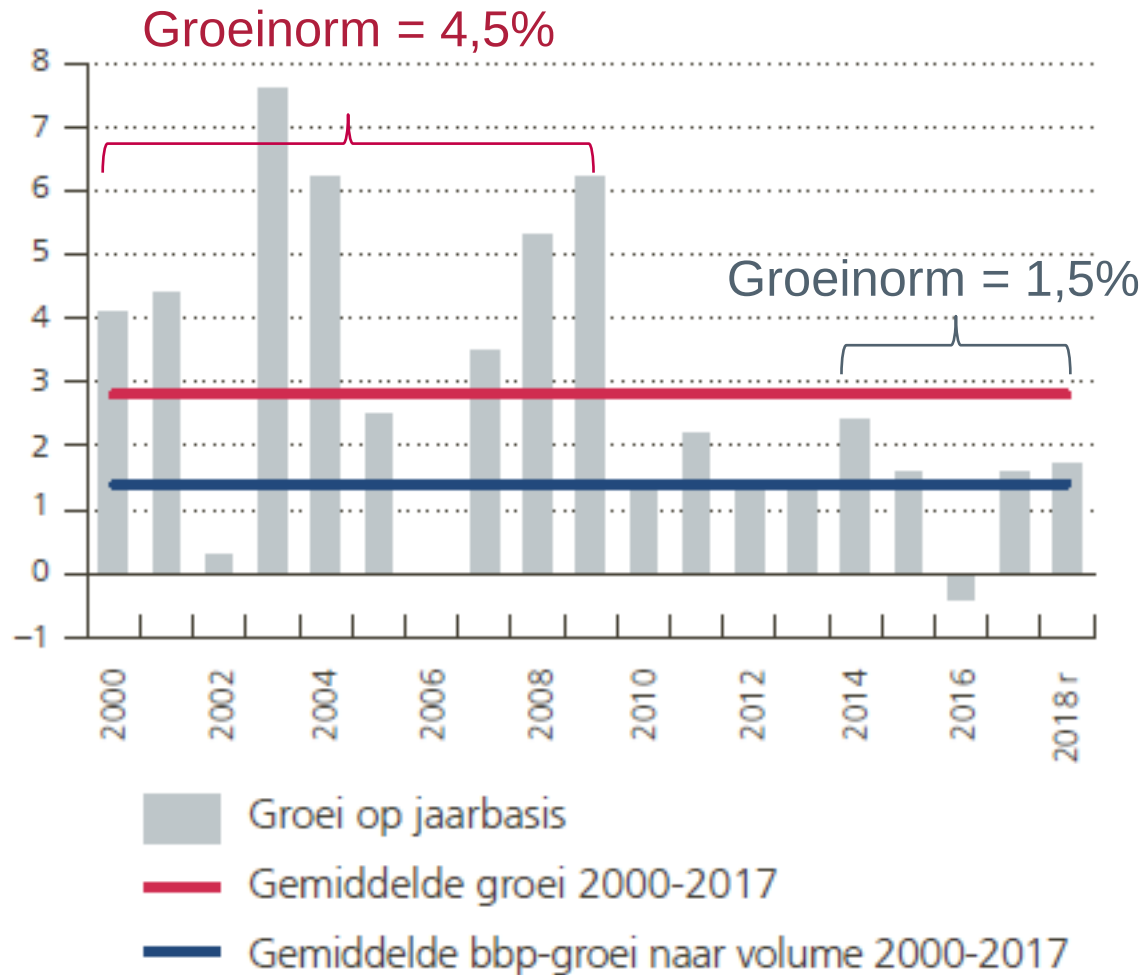
Budget
gezondheids-
zorg

Bron: Eurostat

Jaarlijkse groei van het budget voor gezondheidszorg (2000 – 2018)

Budget
gezondheids-
zorg

Gezondheidszorg stond onder druk tijdens vorige legislatuur (2014 – 2018):

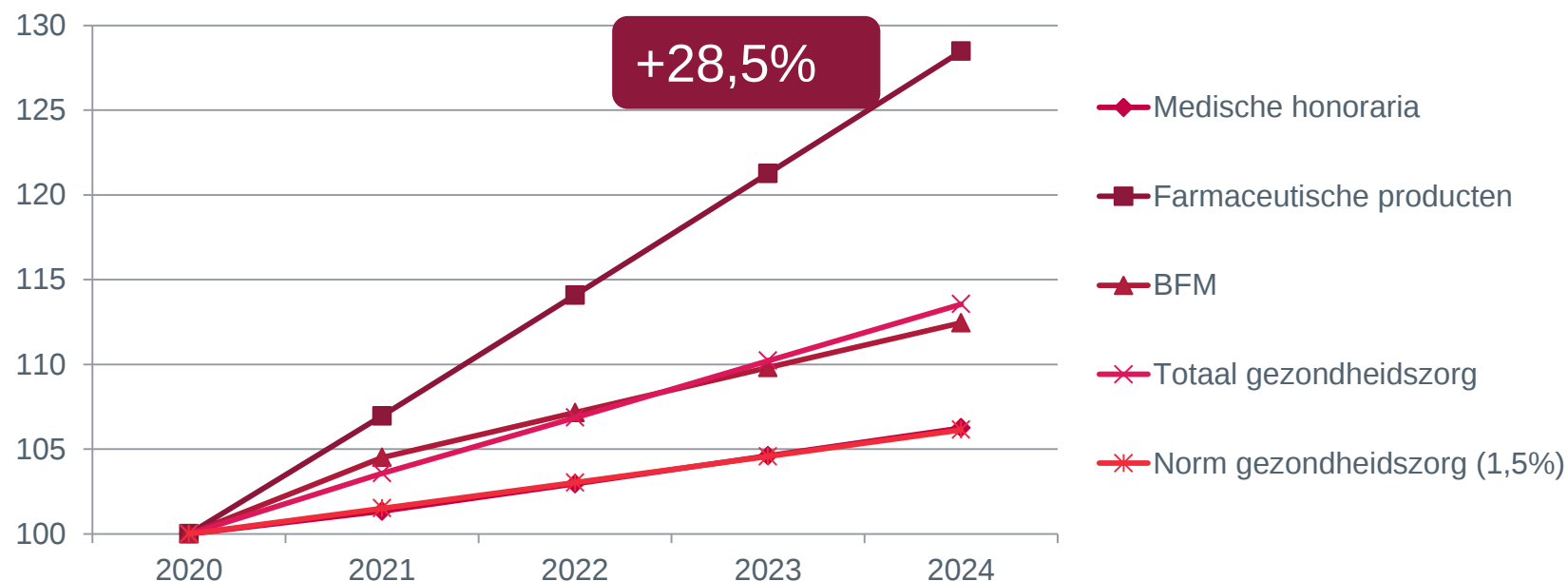
- reële groeinorm van 1,5%
- + structurele inspanning van 236 miljoen € tegen 2018

Probleem om budgettaire norm (+1,5%) na te leven

Budget
gezondheids-
zorg

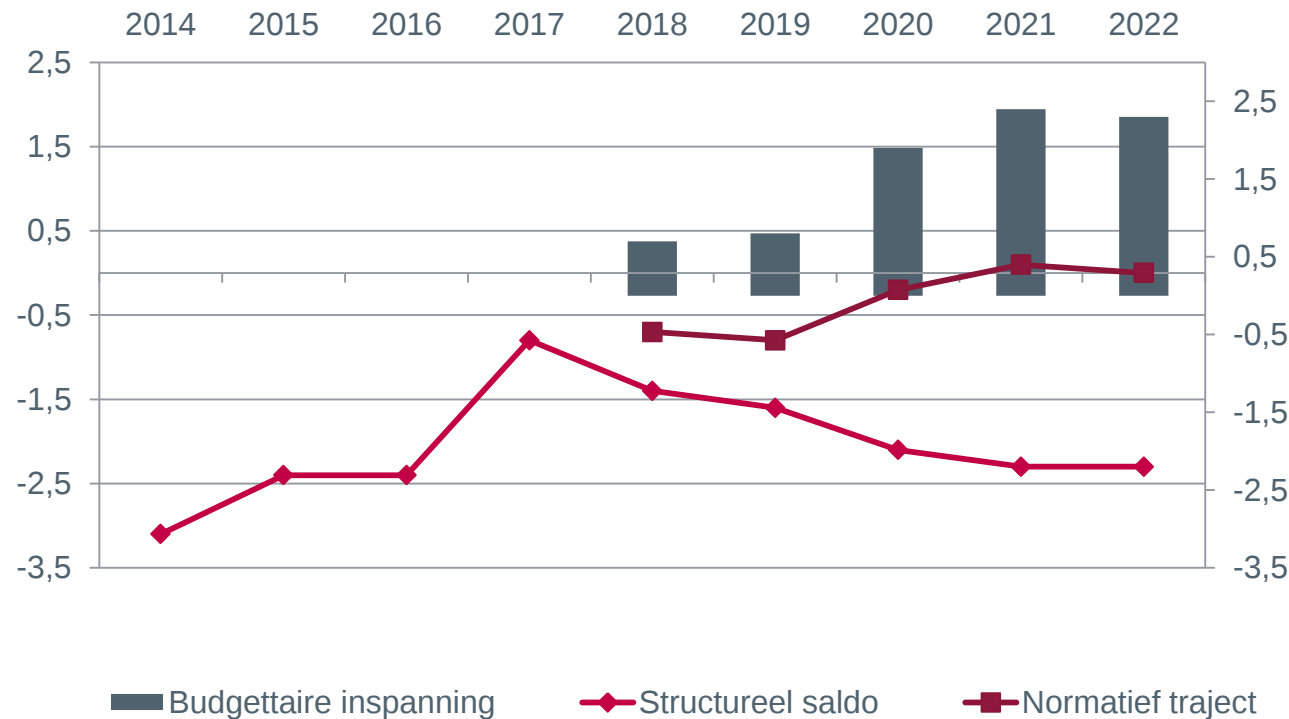
De vooruitzichten (2024) voorspellen overschrijdingen voor alle posten in de gezondheidszorg (en in het bijzonder voor farmaceutische producten)

Technische schatting RIZIV – Gezondheidszorg bij constante prijzen voor de periode 2020-2024

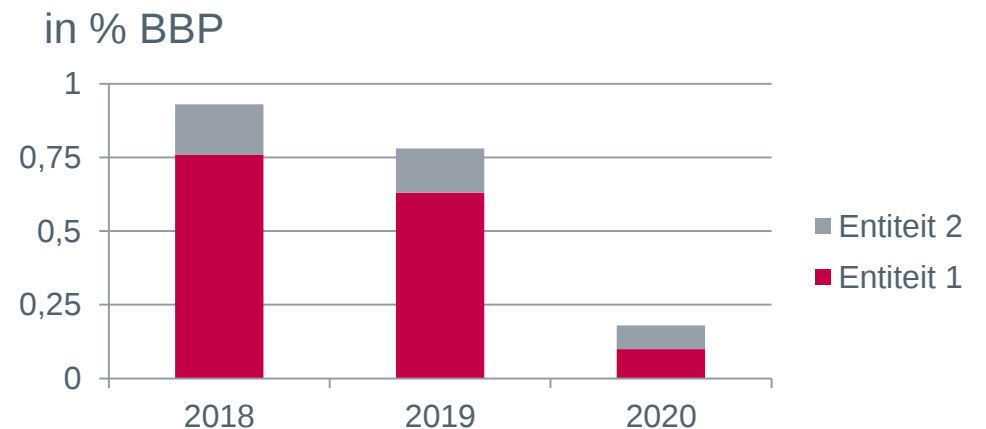
De financiën van de overheid blijven onder druk staan en nieuwe aanzuiveringsmaatregelen zijn nodig tegen 2024 om de doelstellingen van het Europese stabiliteitspact te bereiken

Budgettaire
doelstellingen EU

Groeiend verschil met budgettaire
doelstelling
→ 2% BBP
→ meer dan 10 miljard EUR

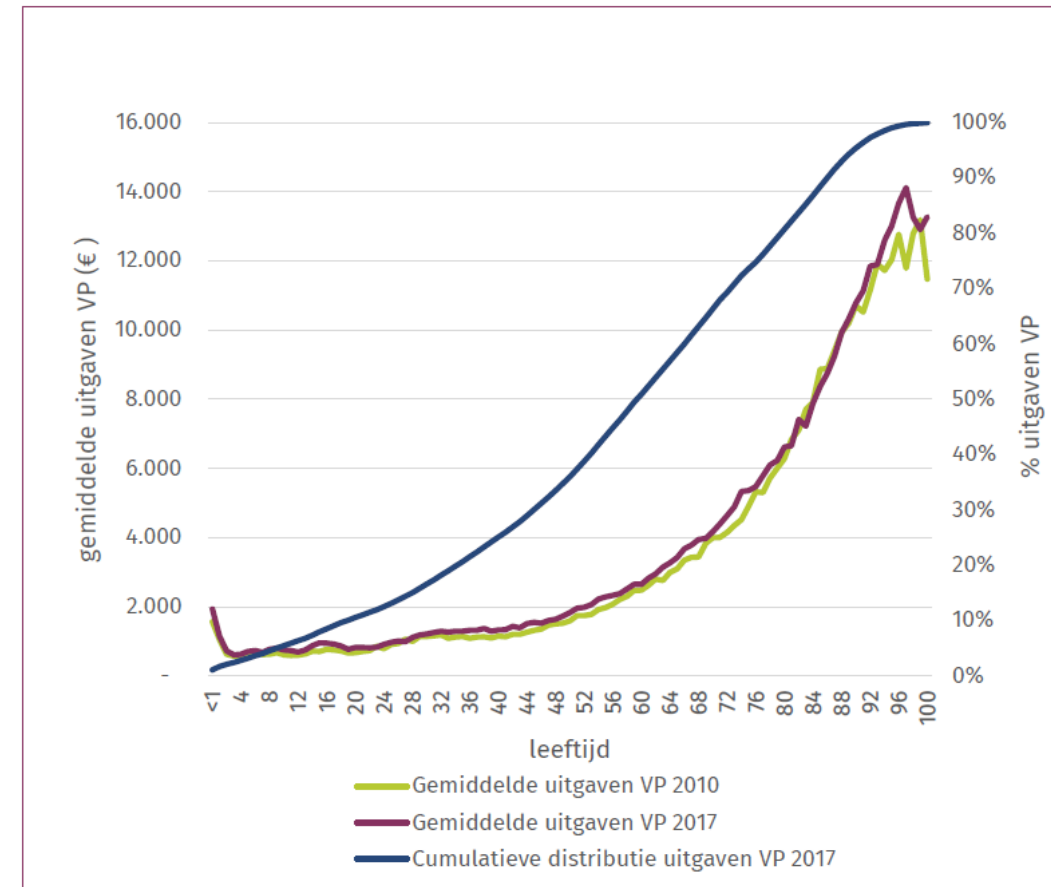
De grootste budgettaire inspanning
moet voldaan worden door entiteit 1
(federaal + Soc. Zek.)

De gemiddelde uitgaven in gezondheidszorg ten laste van de verplichte verzekering verhogen sterk in functie van de leeftijd

Impact van vergrijzing

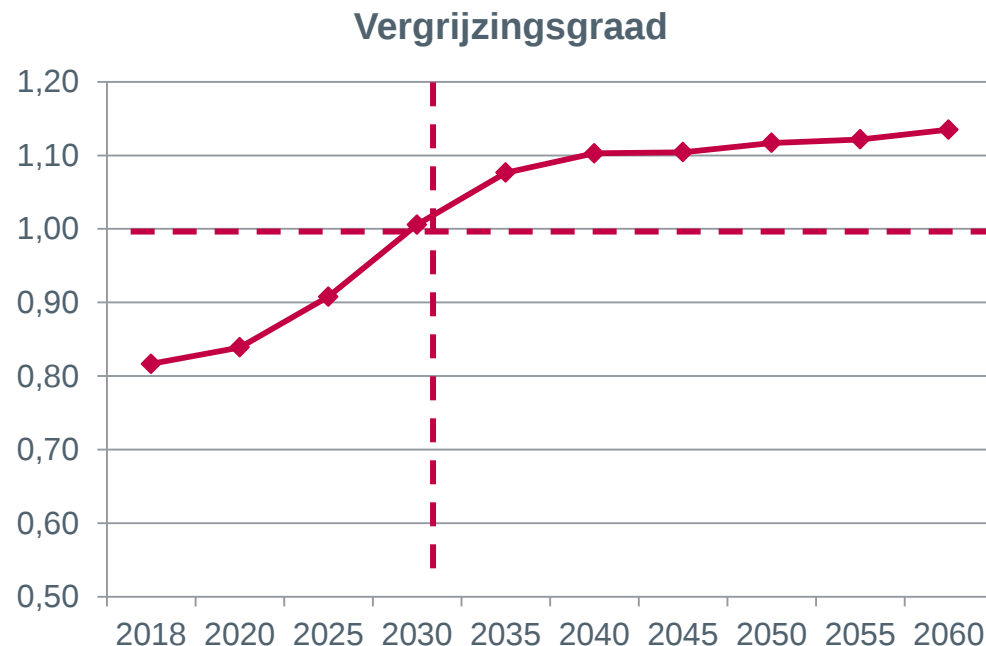
- De 65-79-jarigen vertegenwoordigen **22,2%** van de uitgaven van de verplichte verzekering (en vertegenwoordigen 10,2% van de aangeslotenen)
- De +80 jarigen vertegenwoordigen **20,8%** van de uitgaven van de verplichte verzekering (en vertegenwoordigen 4,9% van de aangeslotenen)

Bron: Onafhankelijke ziekenfondsen – studie vergrijzing 2019

Toenemende vergrijzing van de bevolking tot 2040

Impact van vergrijzing

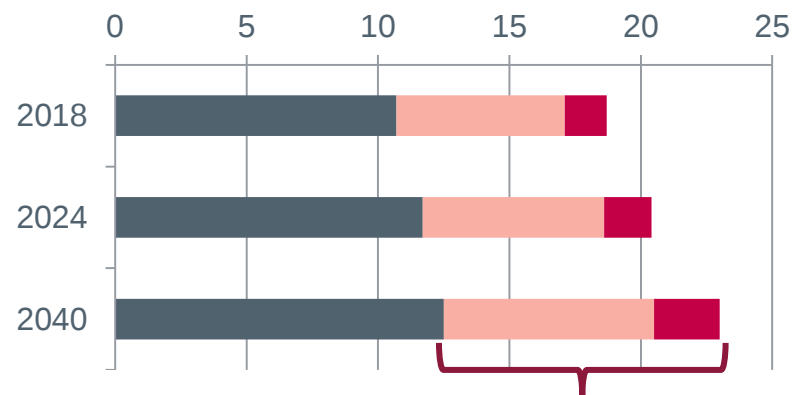
Bevolking +67 jaar

Bevolking -18 jaar

Bron: projecties Federaal Planbureau

Aandeel pensioenen en uitgaven gezondheidszorg stijgen (in % BBP)

- Pensioenen (+2,3)
- Acute zorg (+1,5)
- Langdurige zorg (+0,9)

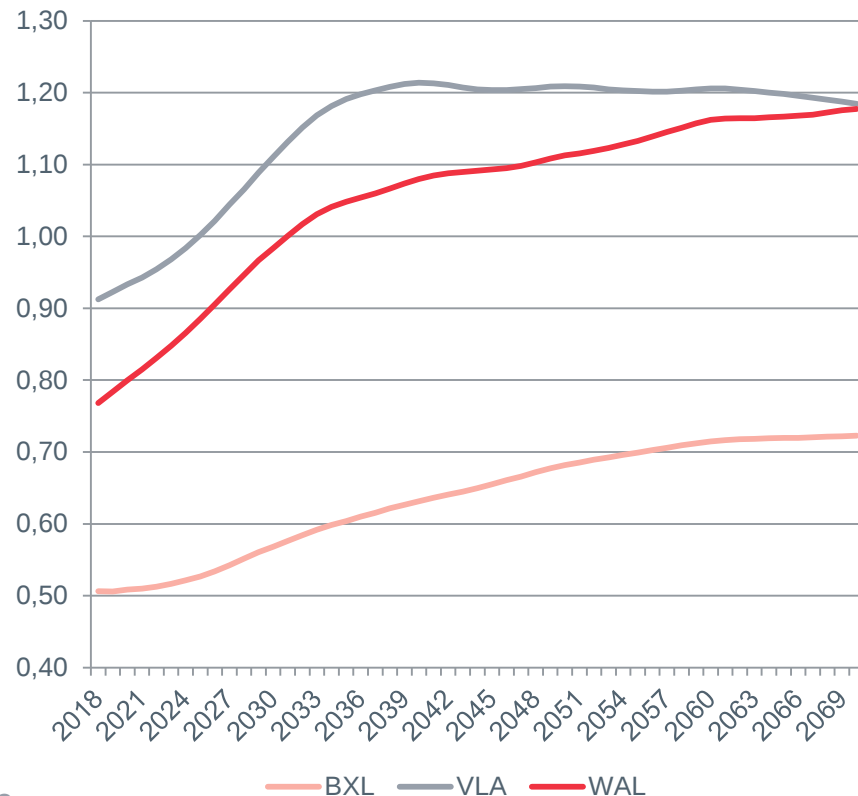
Gezondheid - tot 2040 :
+2,5% BBP / +31%

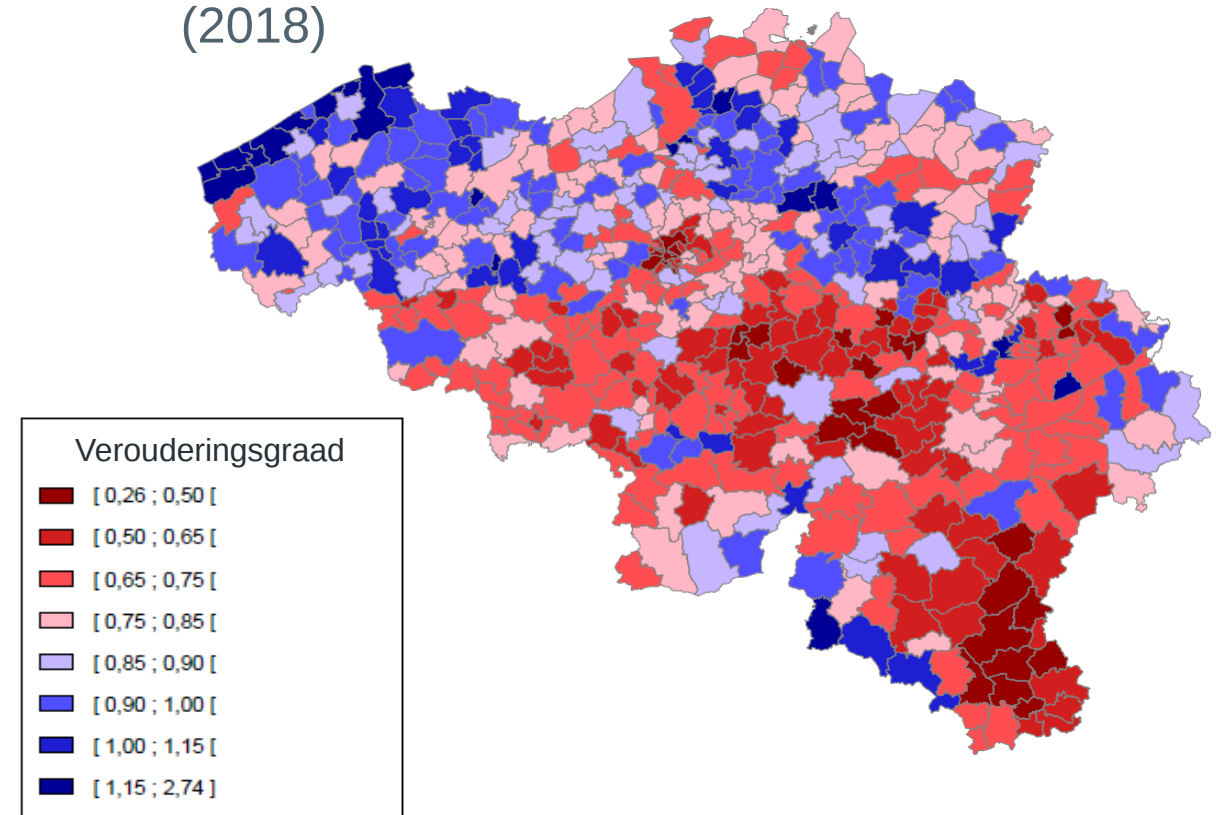
De vergrijzing van de bevolking is niet homogeen verdeeld over het grondgebied

Impact van vergrijzing

Evolutie van de vergrijzingsgraad in de 3 regio's

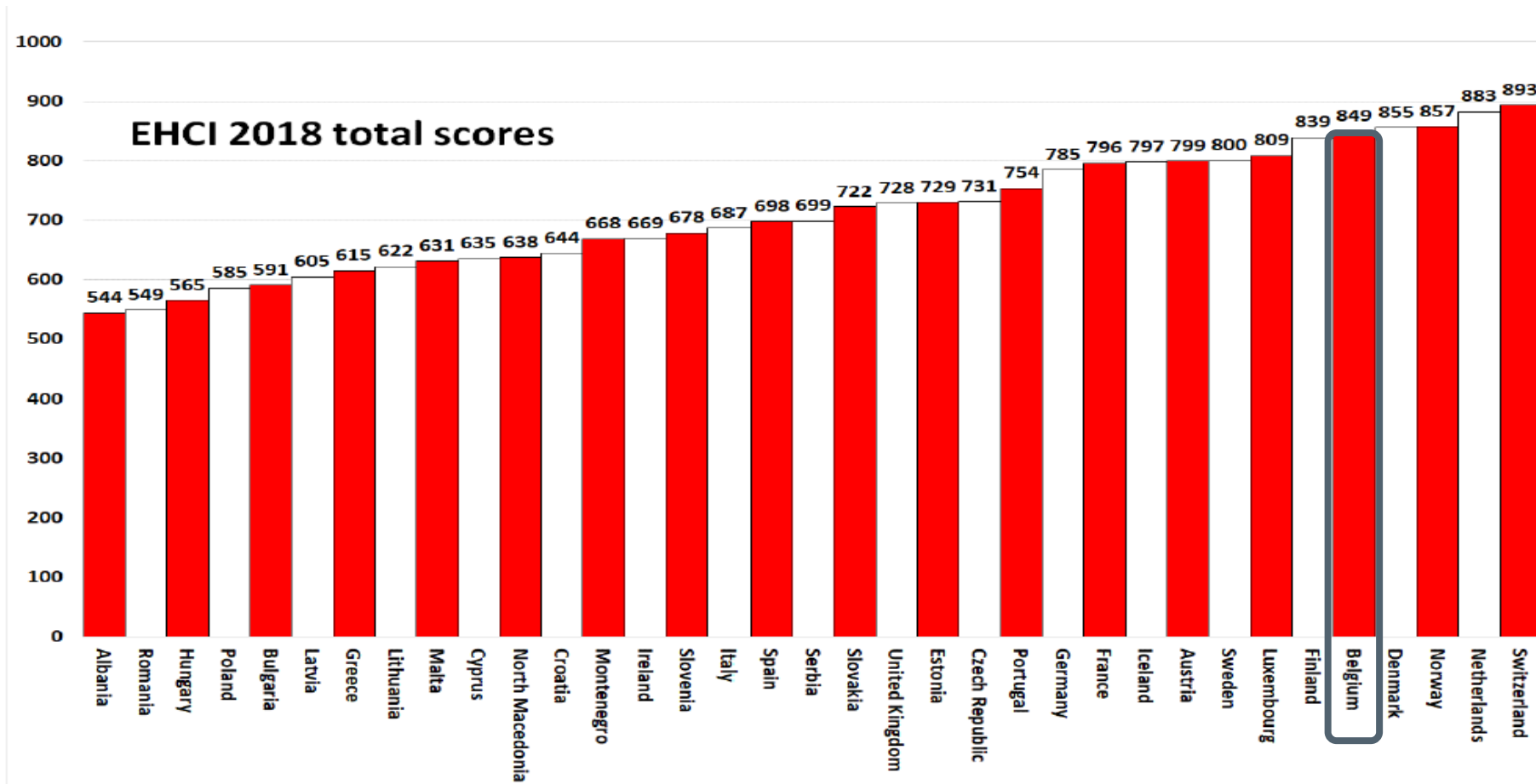
Vergrijzingsgraad per gemeente (2018)

Perfomantie systeem gezondheidszorg

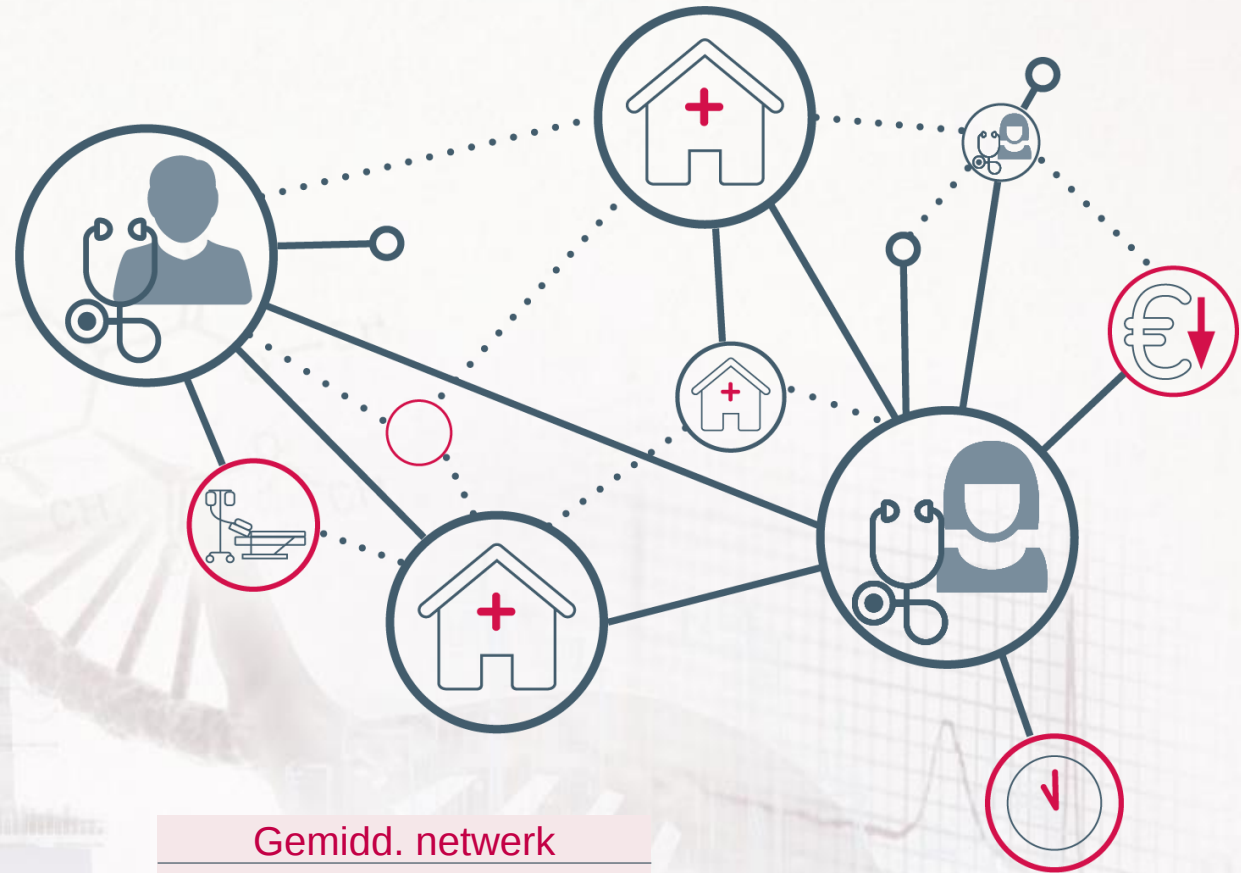
Euro Health
Consumer Index
(2018)

5°

De netwerken

De concurrentie vervangen door structurele samenwerkingen en een afstemming van de locoregionale zorgopdrachten

	Gemidd. ziekenhuis
Totaal balans	250 miljoen €
Omzet	+/- 200 miljoen €
Personeel	1.271 VTE
Erkende bedden	525
Bevolking	+/- 115.000

Gemidd. netwerk
+/- 1 miljard €
+/- 750 miljoen €
4.982 VTE
2.060
+/- 450.000

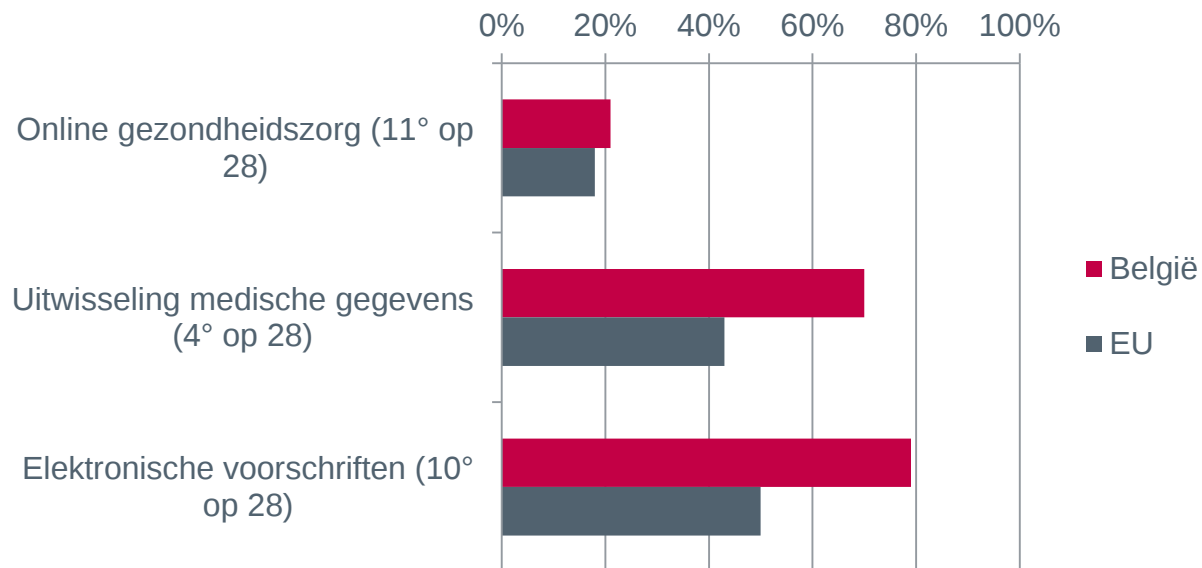
Onzekerheden en moeilijkheden gelinkt aan het opzetten van de netwerken:

- Financiering van de netwerken, hoe? Het werk is nog maar net begonnen.
- Hiërarchische organisatie?
- Hangende besluiten
 - samenwerking tussen privé en publieke ziekenhuizen (Wallonië & Brussel)
 - overzetten arbeidscontracten

ICT & digitalisering

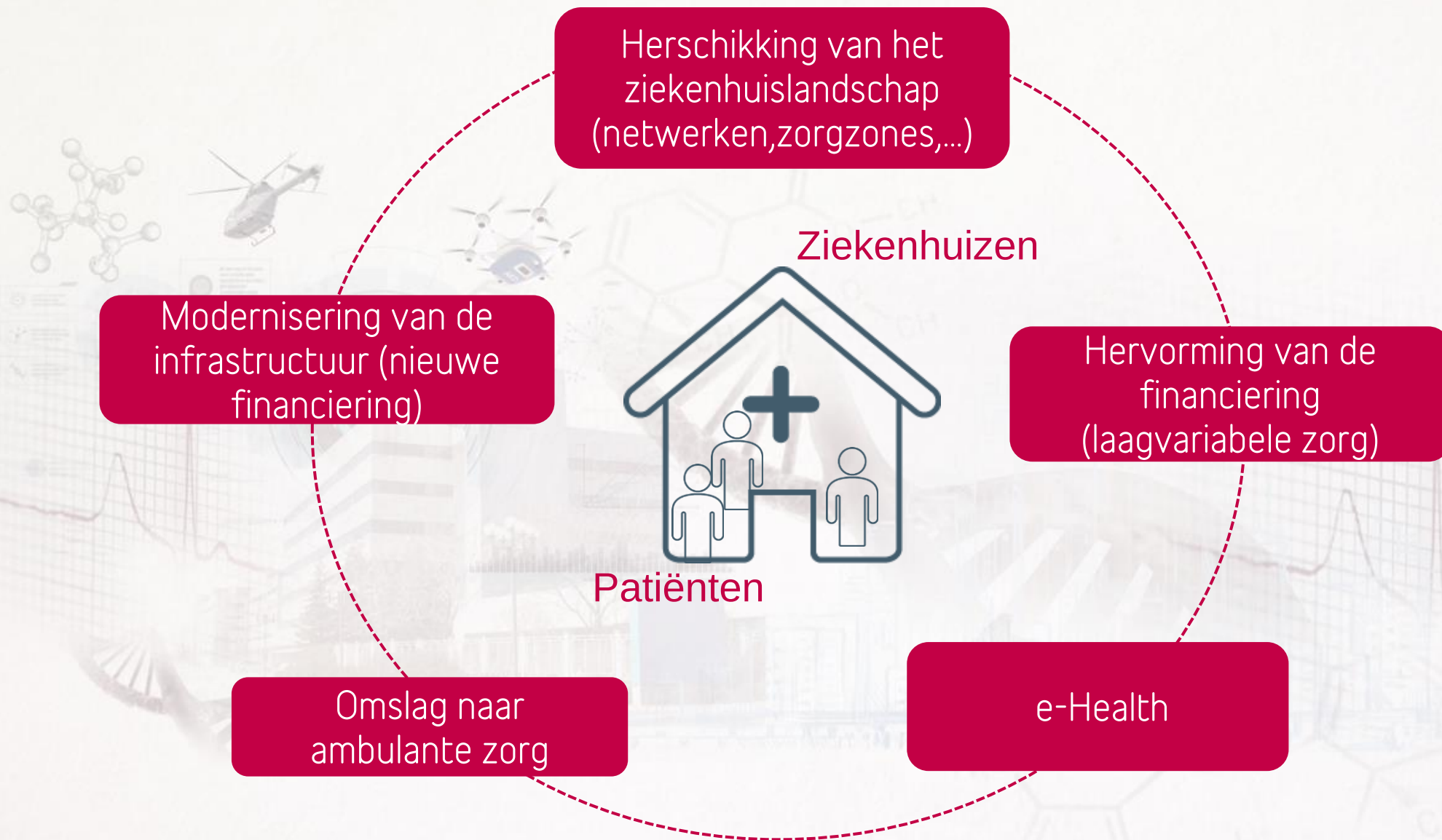
- ✓ Technologie wordt steeds belangrijker bij de medische activiteiten (diagnostiek en curatief)
- ✓ En is ook een middel om gegevens (big data) uit te wisselen en te beheren zowel binnen het ziekenhuis, tussen ziekenhuizen (netwerk) en tussen alle actoren in het (cfr. elektronisch patiëntendossier EPD – link met Globaal medisch dossier

Digitale gezondheidszorg - goede resultaten voor België - 2018

Een ziekenhuislandschap in volle verandering

De grootste uitdagingen voor de ziekenhuissector

Inzichten uit de studie
voor 3 financiële
uitdagingen binnen de
ziekenhuissector

Steekproef van de MAHA analyse

Algemene ziekenhuizen: **100%** * *waarvan 67% privé, excl. SP-diensten*

Universitaire ziekenhuizen: 100%

2018	# bedden	# inst.**	% totaal bedden	# netwerken
Vlaanderen	25.059	50	57%	13
Wallonië	14.720	34	33%	8
Brussel	4.643	7	10%	4
Totaal AZ	44.422	91	100%	25

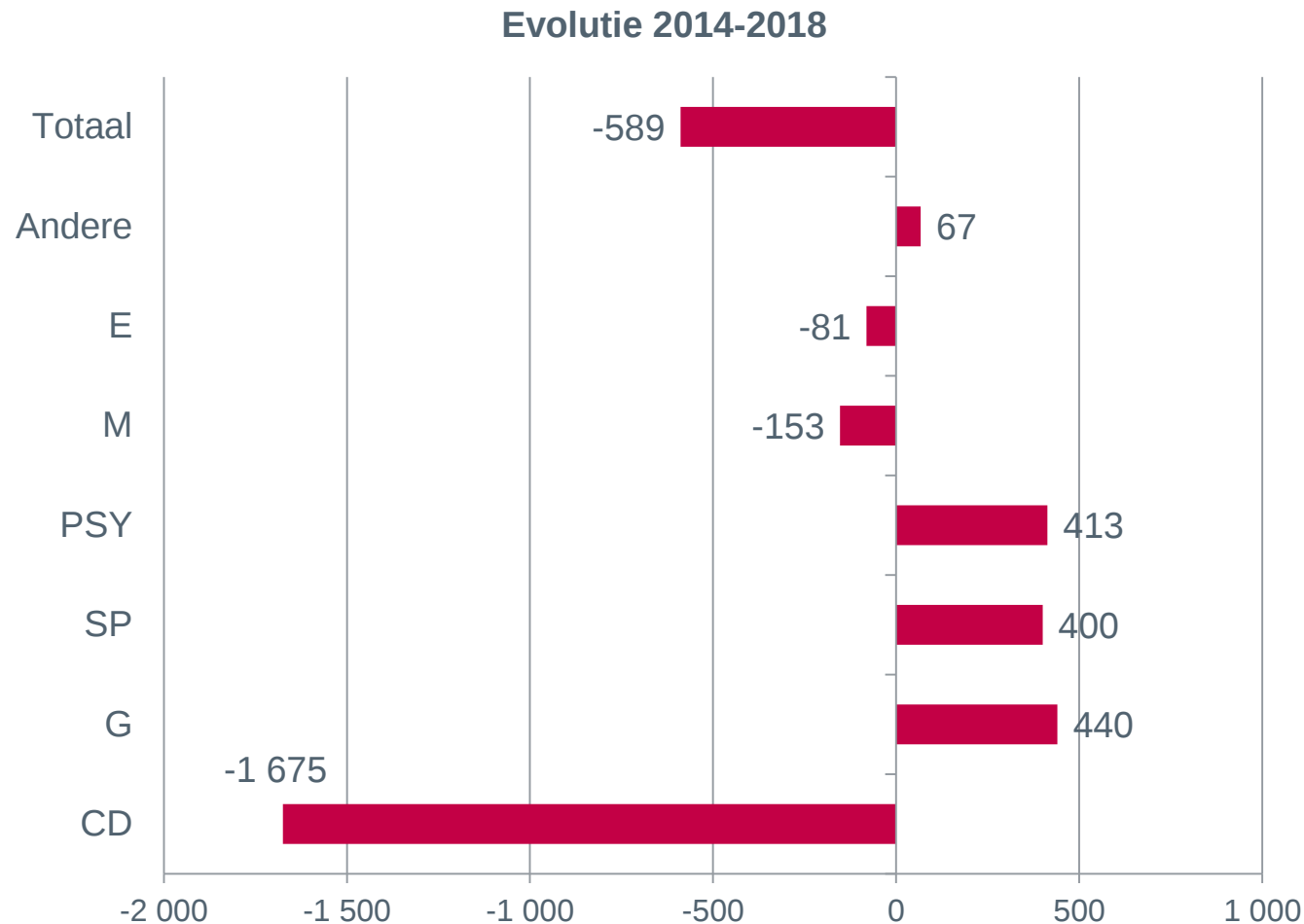
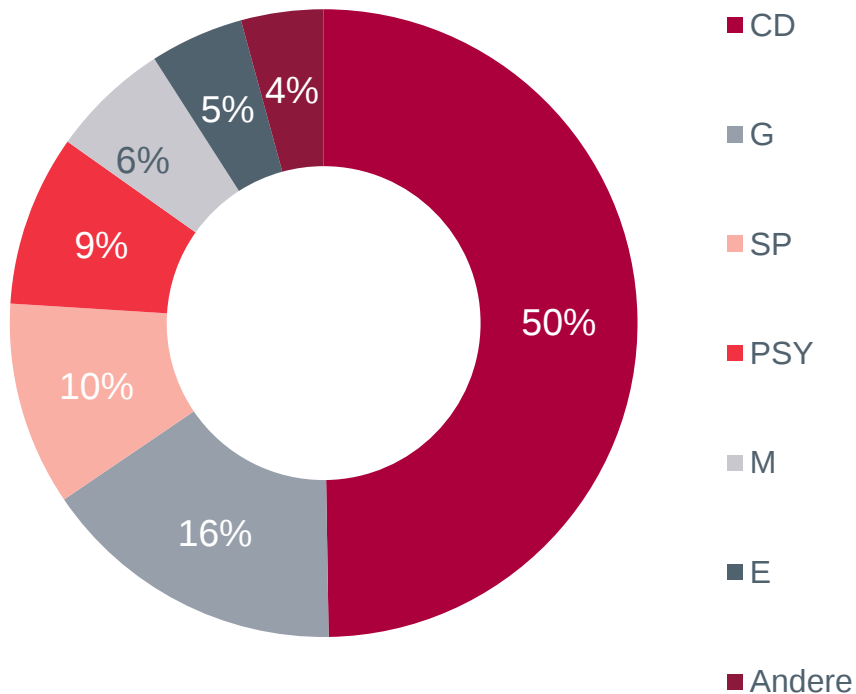
* 85 ZH (93%) voor vergelijkingen over de voorbije 5 jaar

** sommige instellingen omvatten meerdere erkenningsnummers

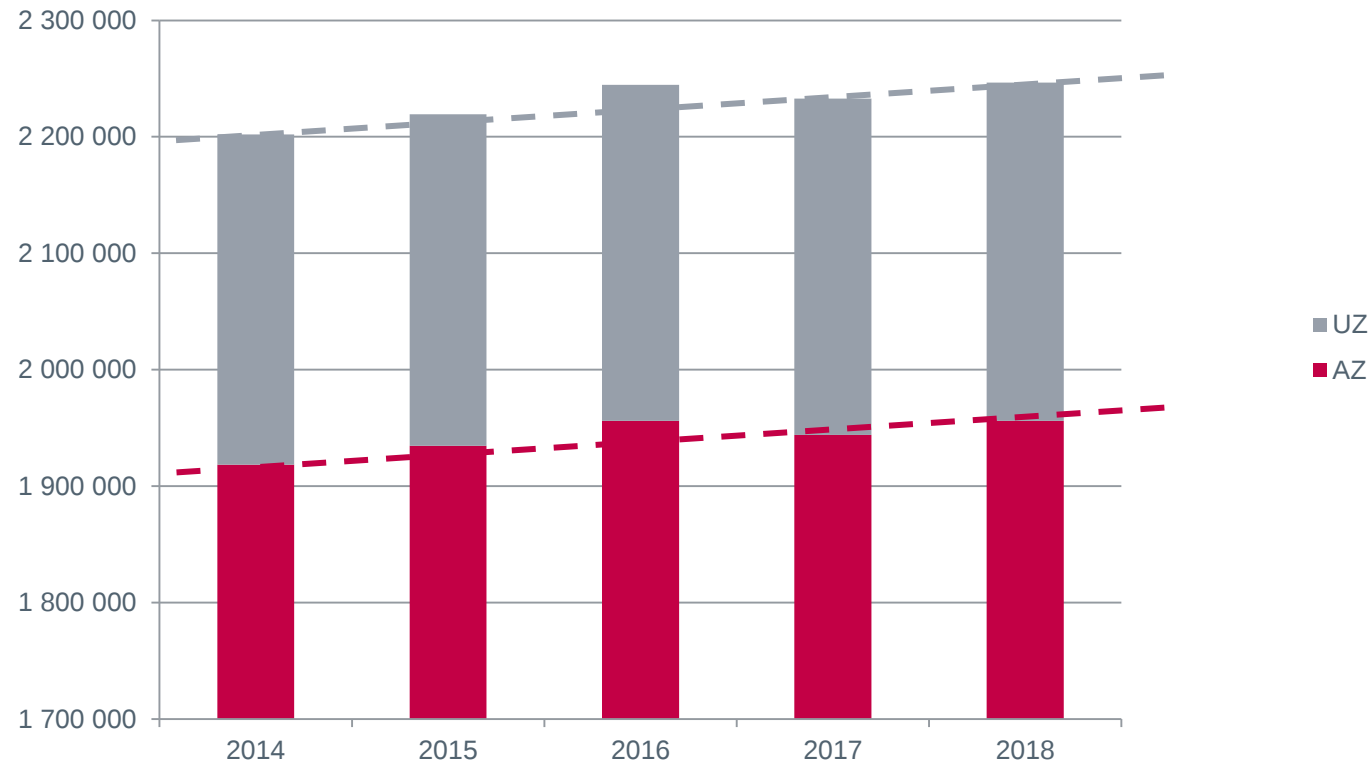

Evolutie types erkende bedden

Opnames (incl. chirurgische daghospitalisatie)

Evolutie opnames 2014-2018

AZ: +0,5% gemiddeld per jaar over de laatste 5 jaar

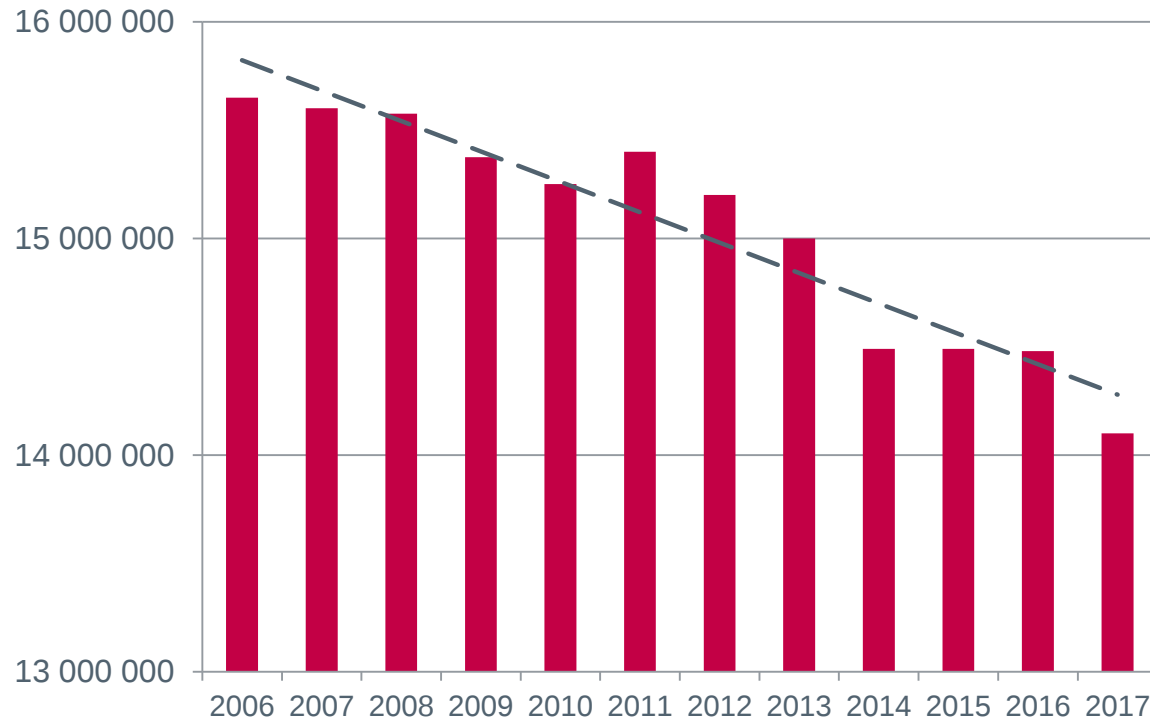
UZ: +0,6% gemiddeld per jaar over de laatste 5 jaar

Gerealiseerde ligdagen (incl. chirurgische daghospitalisatie)

-1% gemiddeld per jaar (de voorbije 10 jaar)

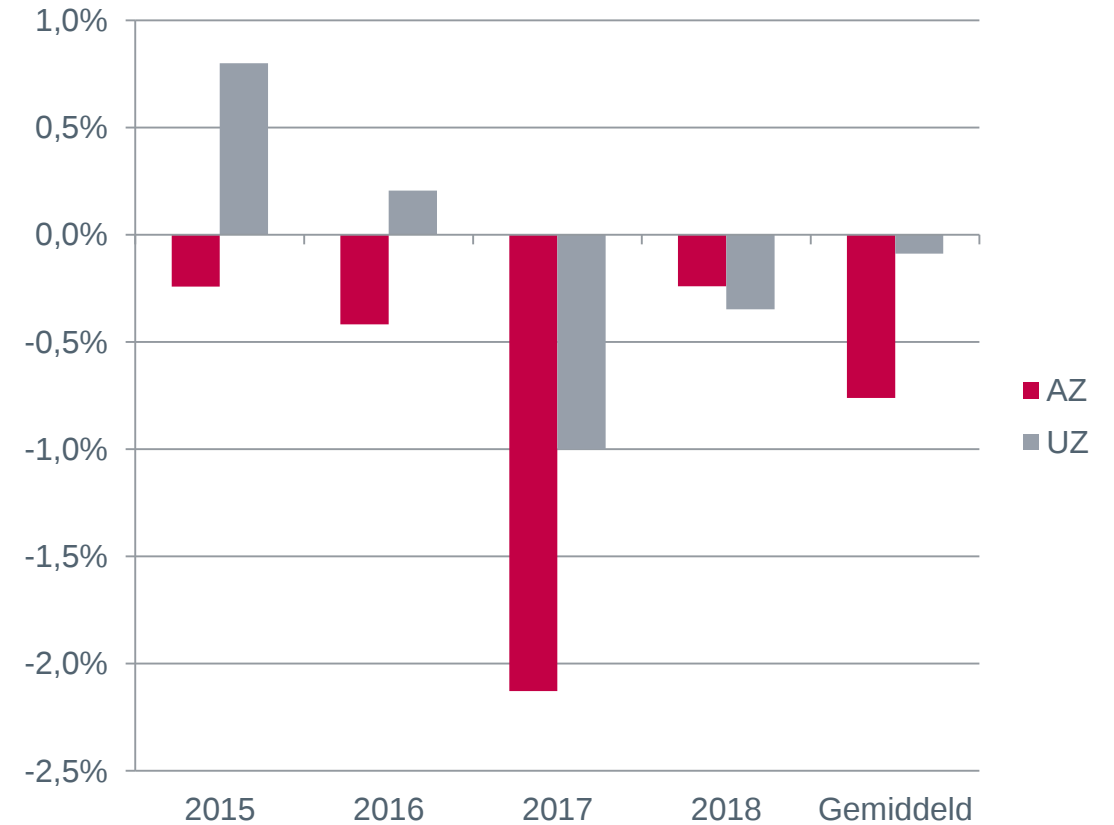
AZ: -0,8% per jaar
UZ: -0,1% per jaar

Evolutie gerealiseerde ligdagen
2006-2017

Bron: FOD Volksgezondheid

Jaarlijkse evolutie
2014-2018

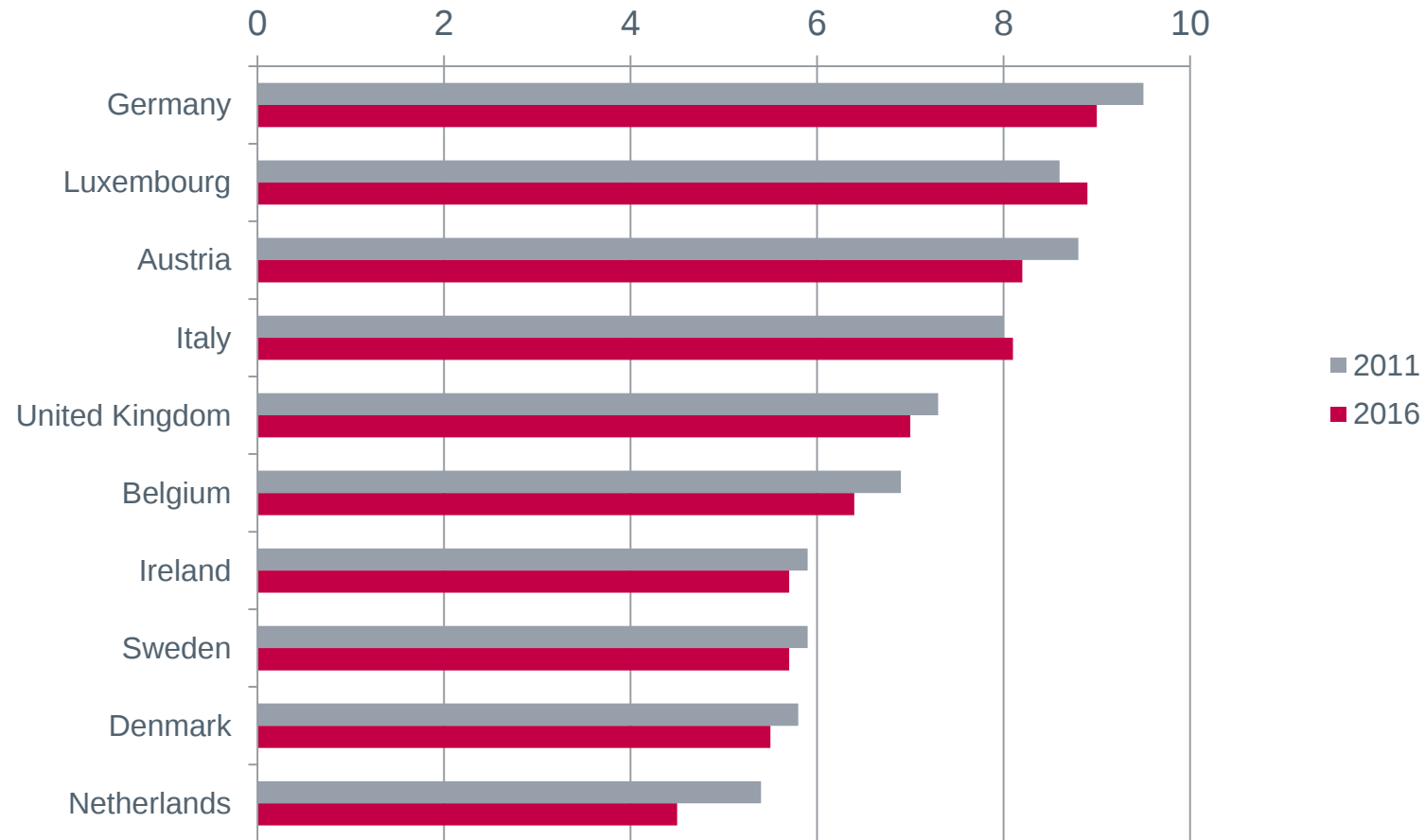

Bron: MAHA

Evoluties vastgesteld in de meeste Europese landen

Average length of stay for hospital in-patients *

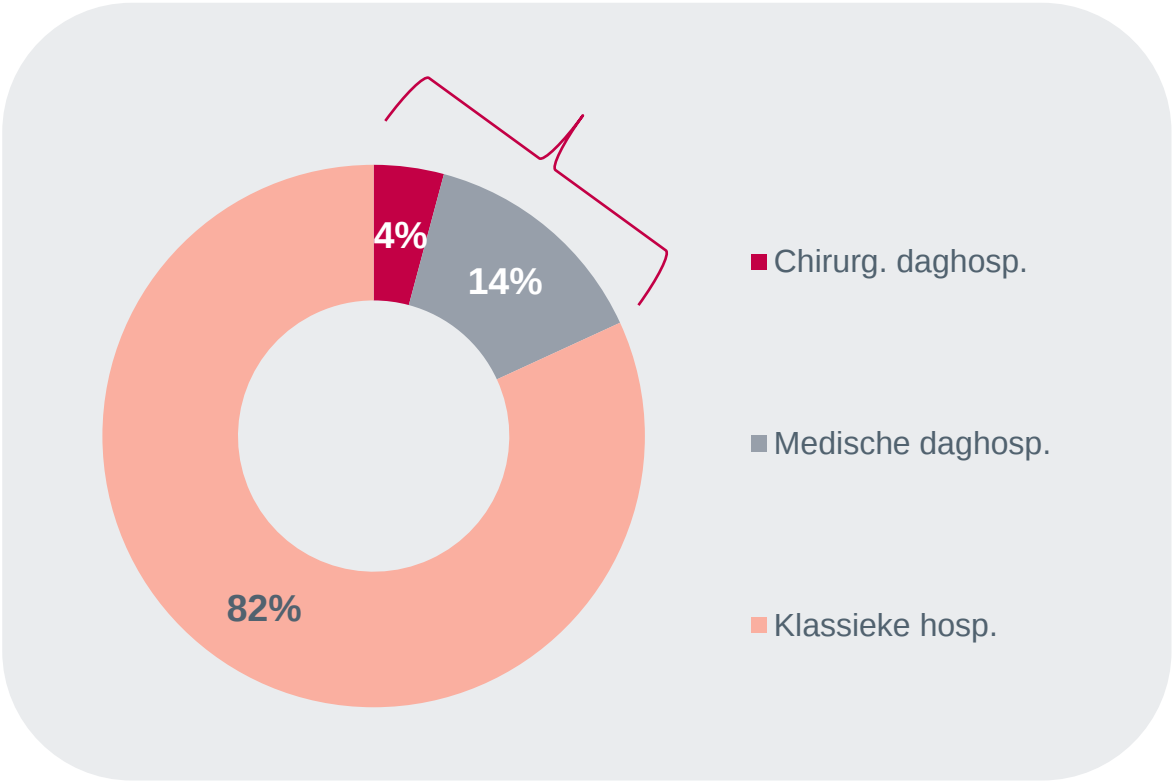
*Bron: Eurostat

Aandeel daghospitalisatie (in % van de gerealiseerde ligdagen)

18% voor de sector (AZ)

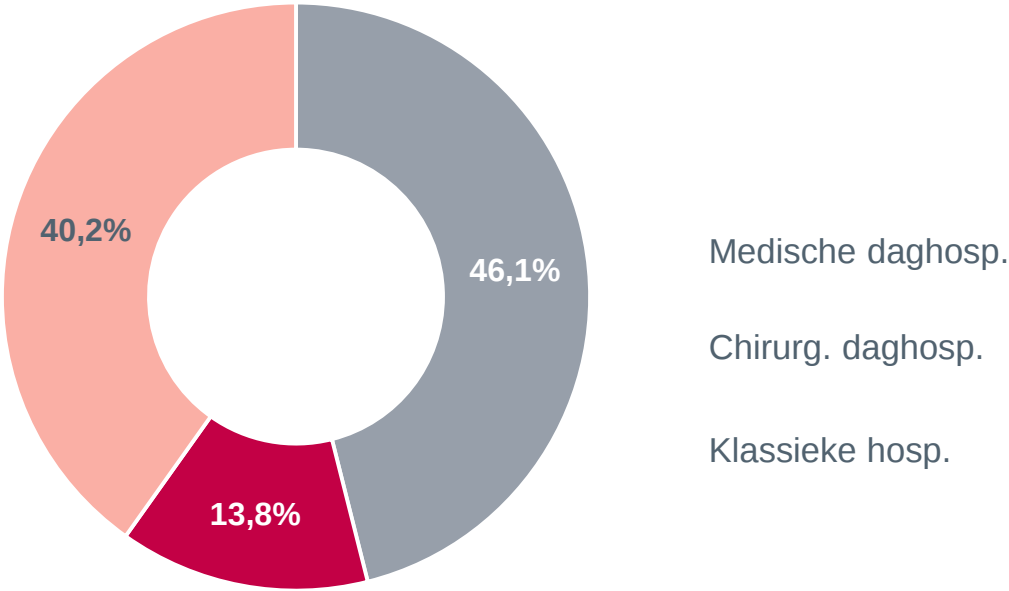
Min: 6,1% - Max: 26,9%

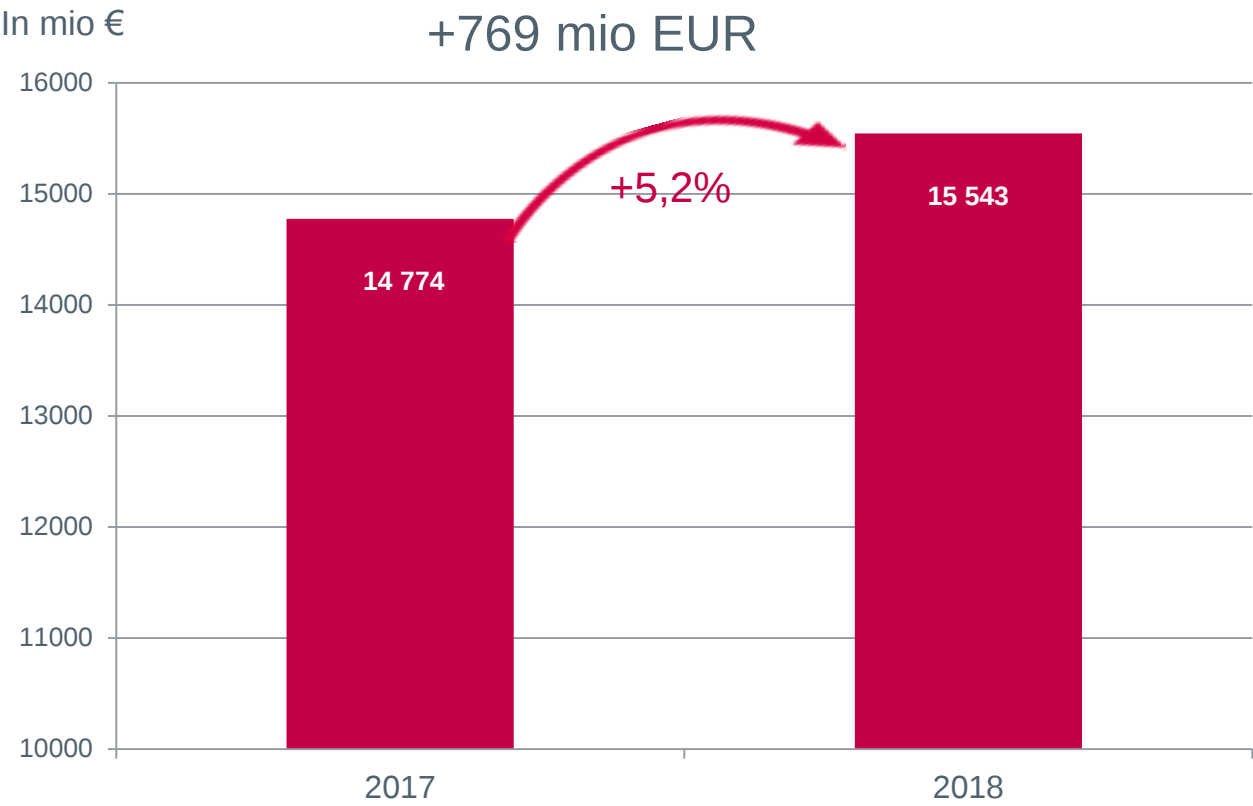
Aandeel daghospitalisatie per regio

	ger. ligd.	opn.
Wallonië	15,4%	56,3%
Vlaanderen	19,7%	61,5%
Brussel	16,1%	57,4%

In % van het aantal opnames

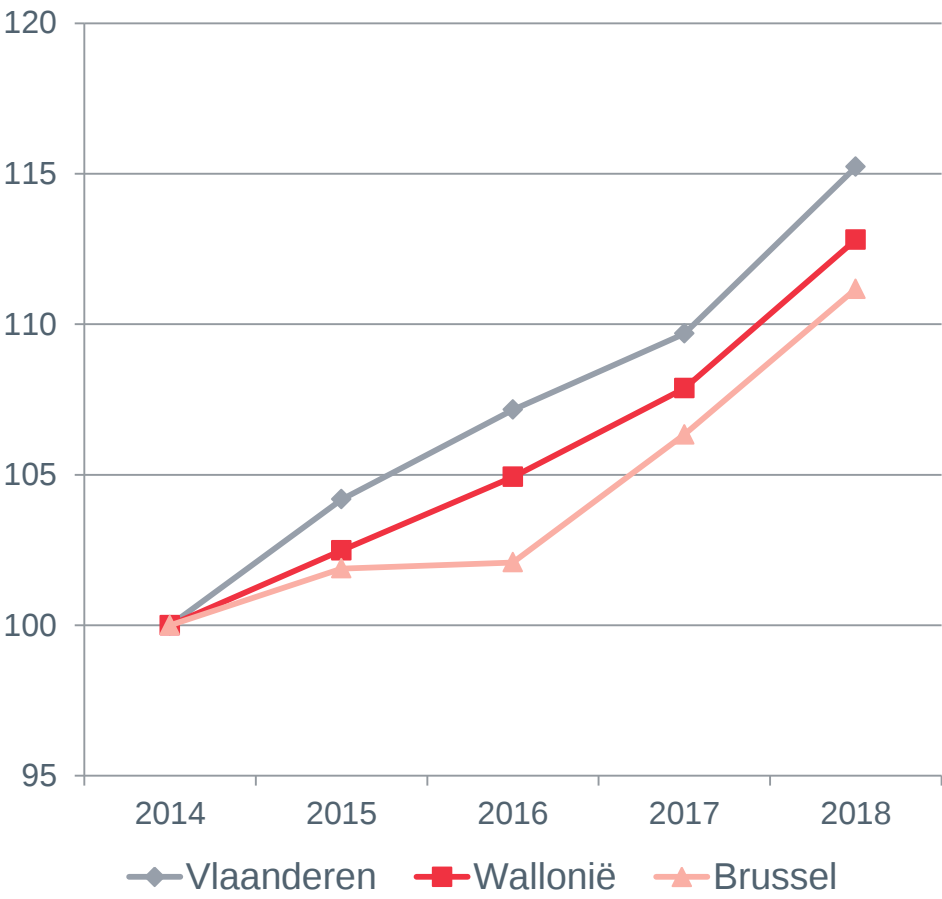

Inkomsten van ziekenhuizen blijven stijgen - Evolutie omzet (AZ)

Vlaanderen: +5,75%
Brussel : +4,55%
Wallonië : +4,50%

Evolutie 2014 - 2018
2014 = 100

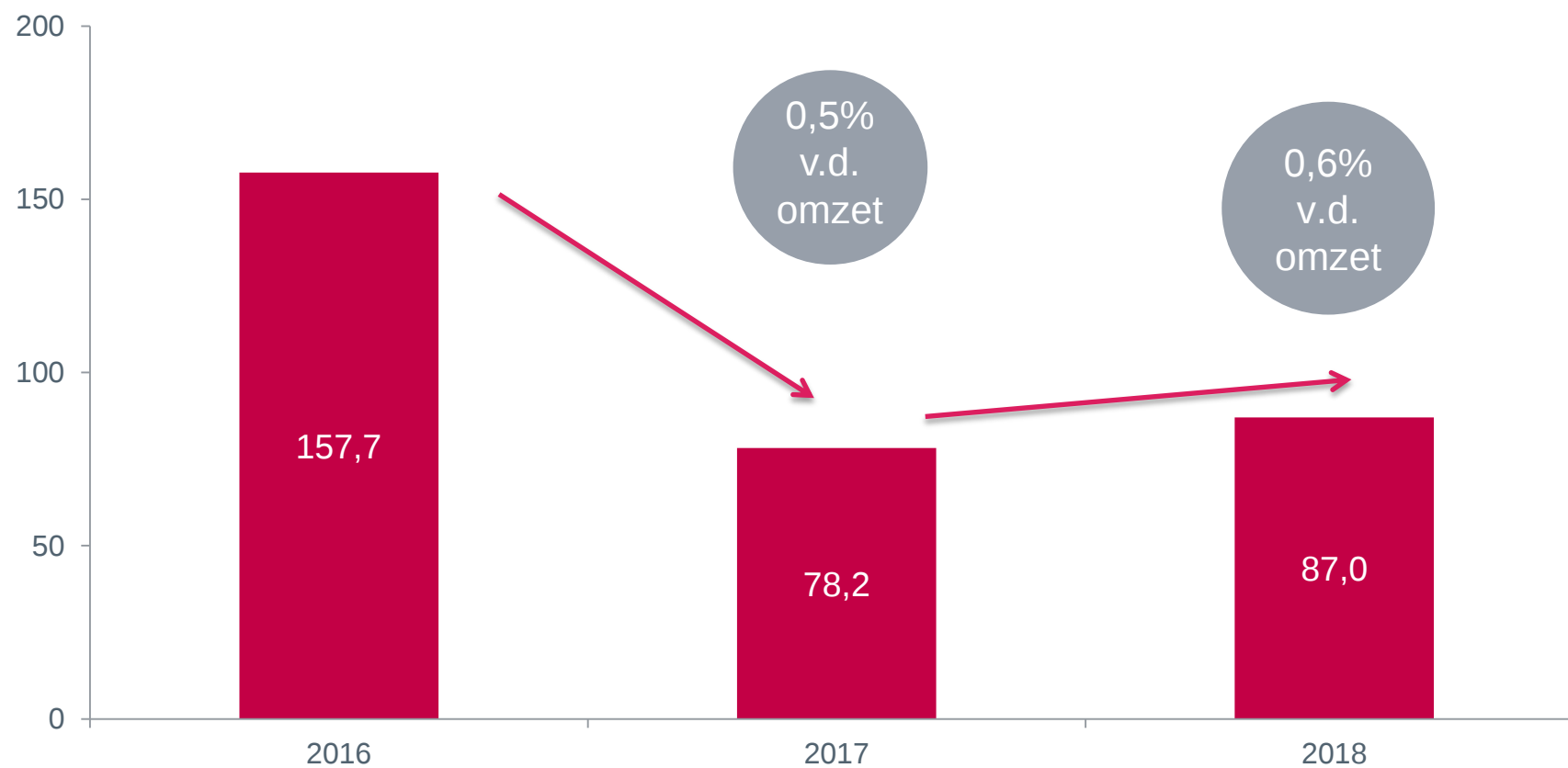
Hoe zijn de inkomsten van de ziekenhuizen samengesteld?

	Geagg. gem. %		Abs. mio. €		Δ % abs.
	2017	2018	2017	2018	
Bedrijfsopbrengsten	108,9	108,7	16.085	16.895	5
Omzet	100	100	14.774	15.543	+5,2%
BFM en inhaalbedragen	36,7	36,1	5.424	5.612	3,5
Forfaits	4,4	4,2	657	658	0,2
Farmaceutische producten	17,1	17,9	2.528	2.783	10,1
Honoraria	40,8	40,9	6.032	6.354	5,3
Kamersuppl. & nevenproducten	0,9	0,9	134	137	2,3
Overige bedrijfsopbrengsten	8,8	8,7	1.310	1.352	7,3

Bedrijfsresultaat

in mio €

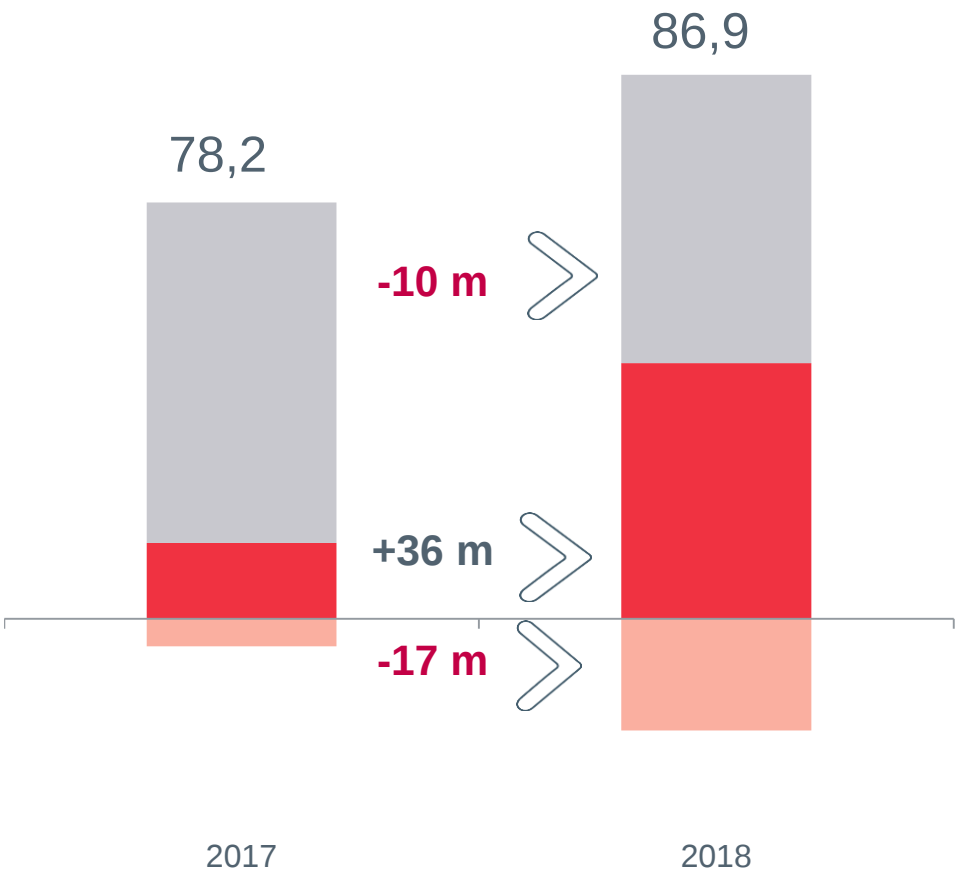

Resultaten: evoluties verschillen volgens regio

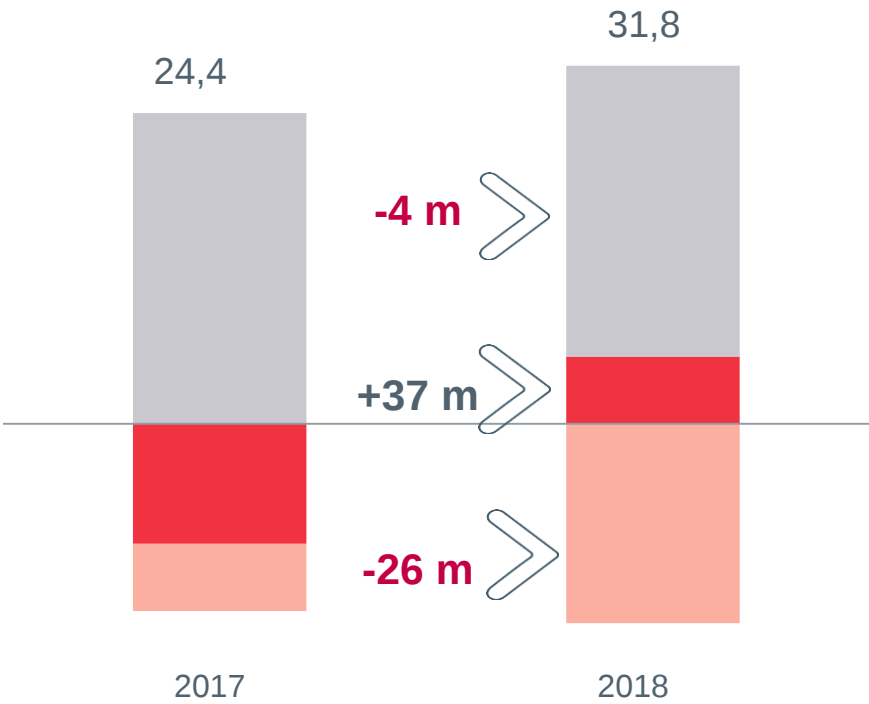
in mio €

0,2%
v.d.
omzet!

Bedrijfsresultaat

Courant resultaat

Evolutie van de bedrijfskosten

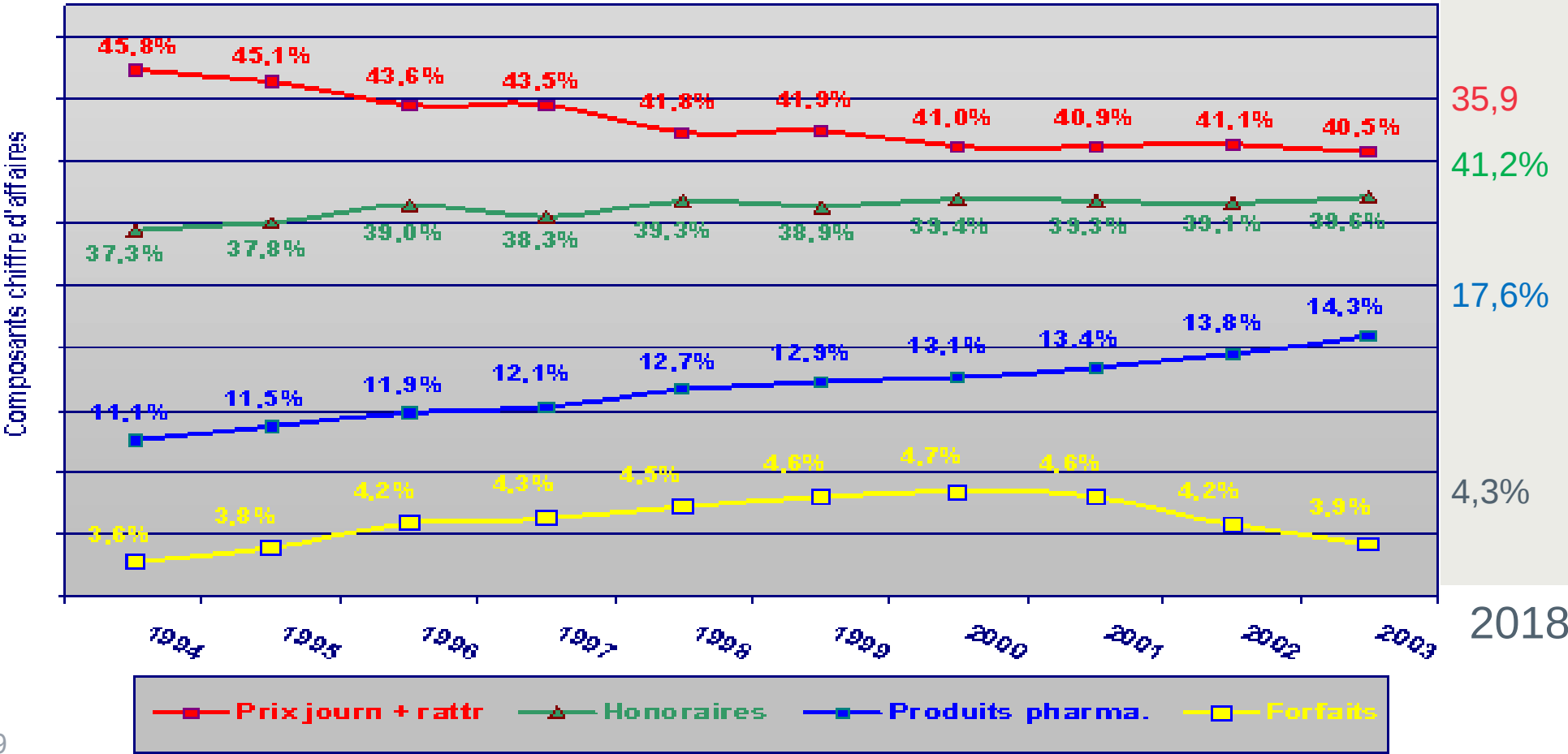
	Geagg. gem. %		Abs. mio.		Δ % abs.
	2017	2018	2017	2018	
Omzet	100	100	14.774	15.543	5,2
Aankopen, voorraden, diensten	57,7	58,4	8.522	9.079	6,5
Aankopen + voorraadwiz.	23,2	23,8	3.429	3.694	7,7
- Aankopen farmacie	15,9	16,6	2.355	2.585	9,8
Diensten & leveringen	34,5	34,6	5.093	5.385	5,7
- Bezoldigingen artsen	25,1	25	3.703	3.892	5,1
Brutomarge	51,2	50,3	7.562	7.816	3,4
Bezoldigingen	43,7	42,8	6.453	6.656	3,1
Niet-kaskosten	6,3	6,3	936	981	4,8
Andere bedrijfskosten	0,6	0,6	95	92	-3,4
Bedrijfsresultaat	0,5	0,6	78	87	11,3

!!

En 25 ans

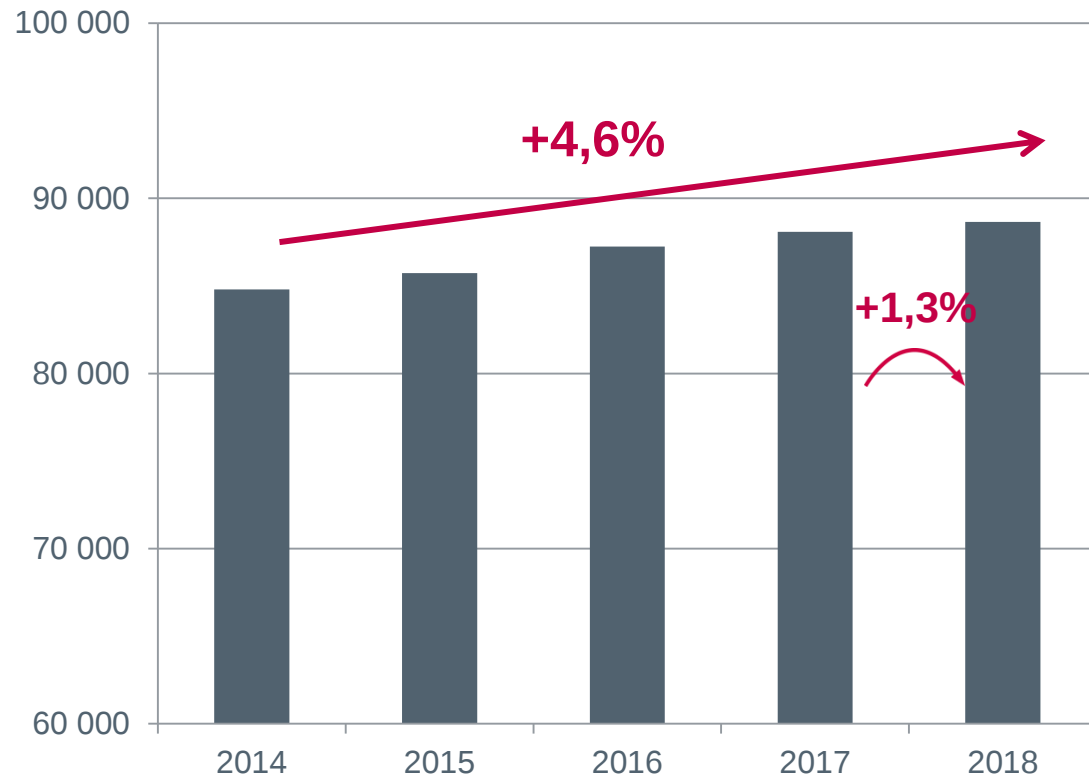
G13: 10 ans Maha: Evolution postes chiffre d'affaires
Exprimé en % du chiffre d'affaires (moyenne agr.)

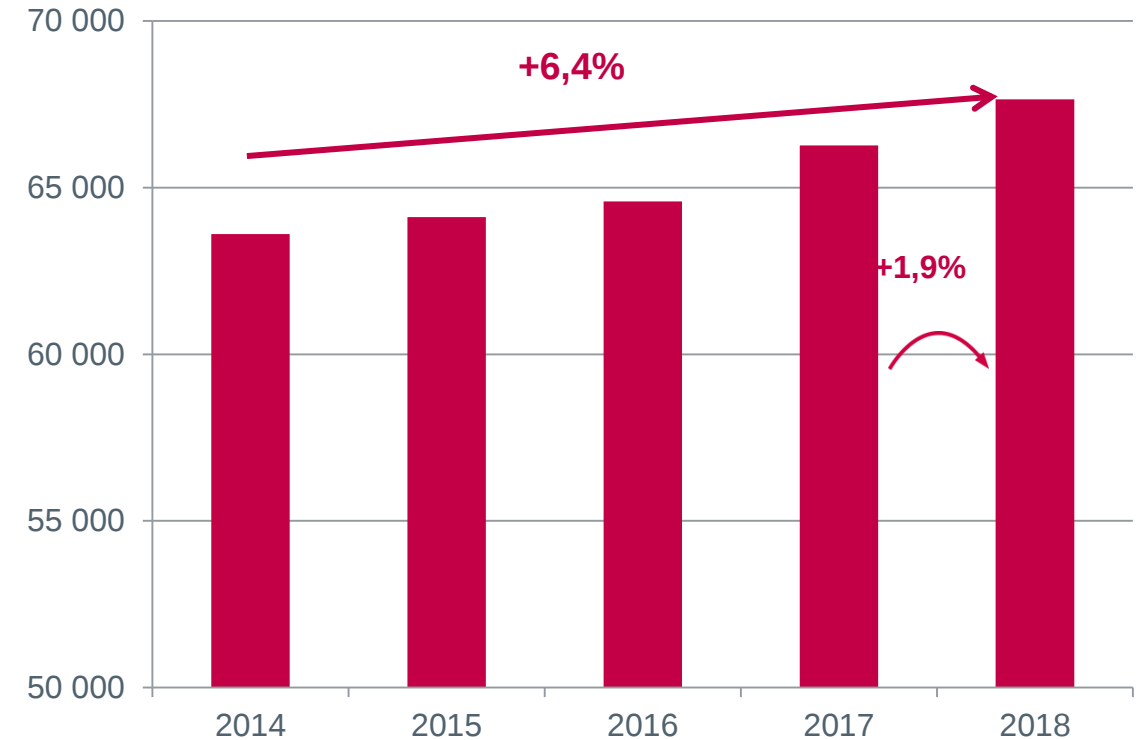
Waar komt de toename in de personeelskost vandaan?

In 2018 :
42,8% v.d. omzet (+3,2%)

Aantal FTE

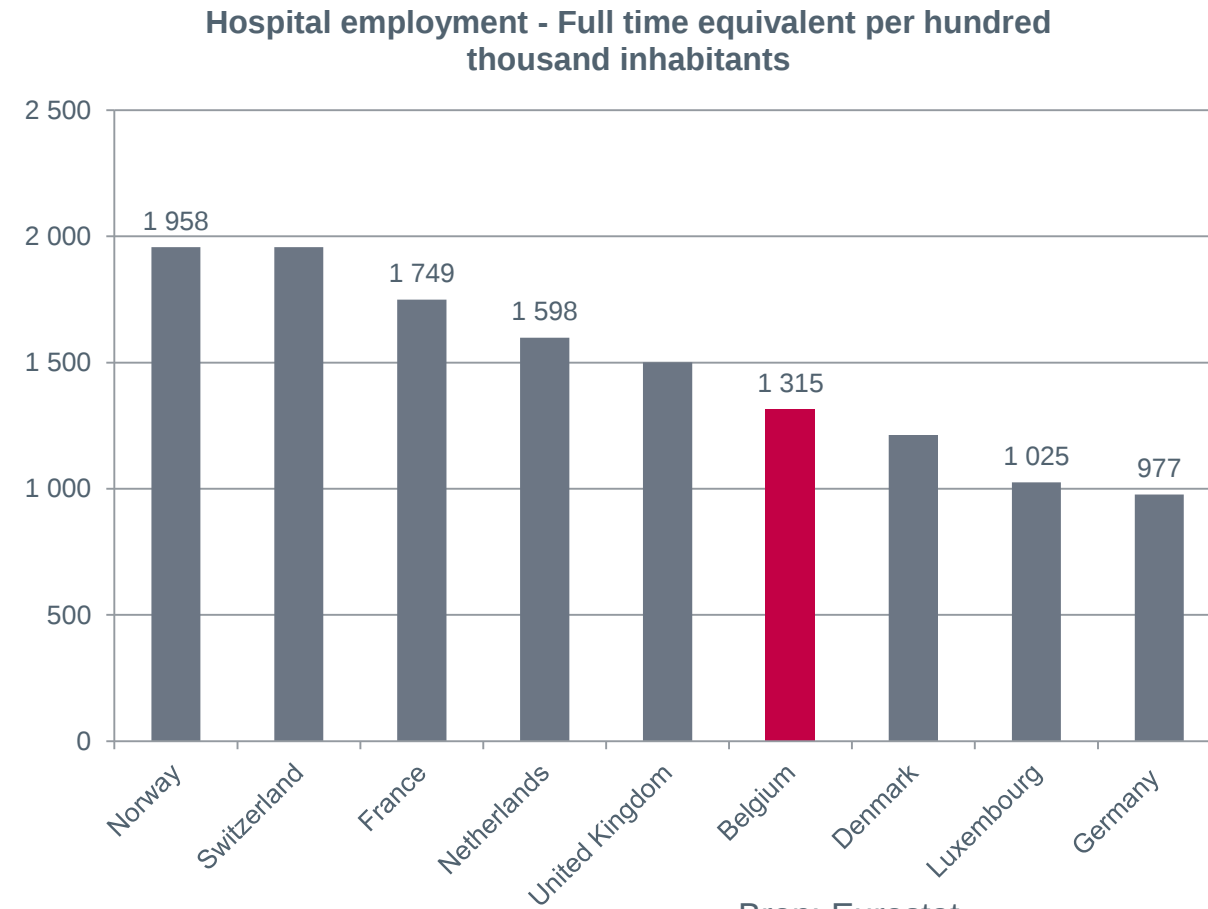
Kost per FTE

Minder verplegers aan bed in België

België: 10,7 patiënten per verpleger – 9 binnen Europa

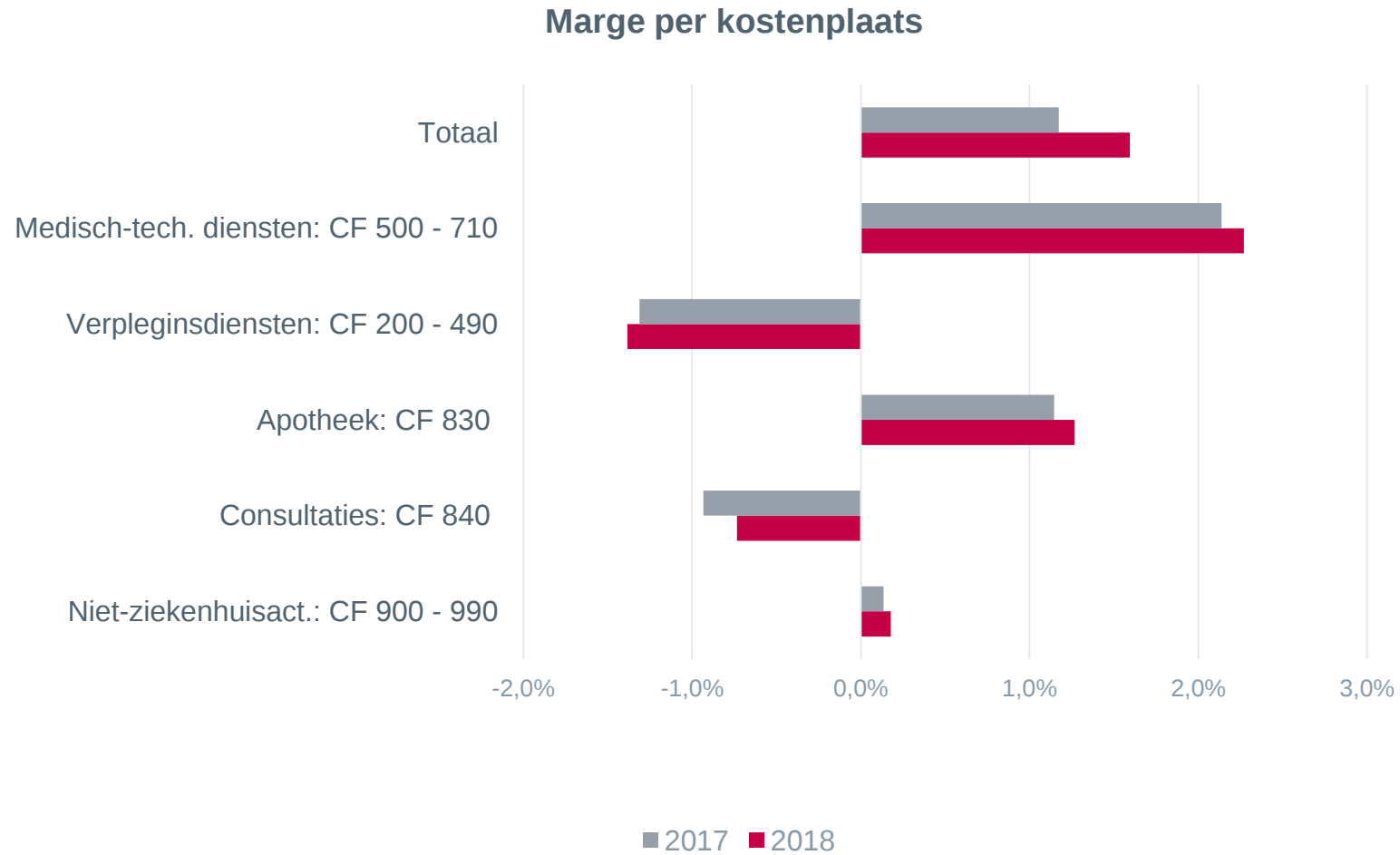
Bron: KCE performantie van het Belgische gezondheidssysteem - 2019

Bron: Eurostat

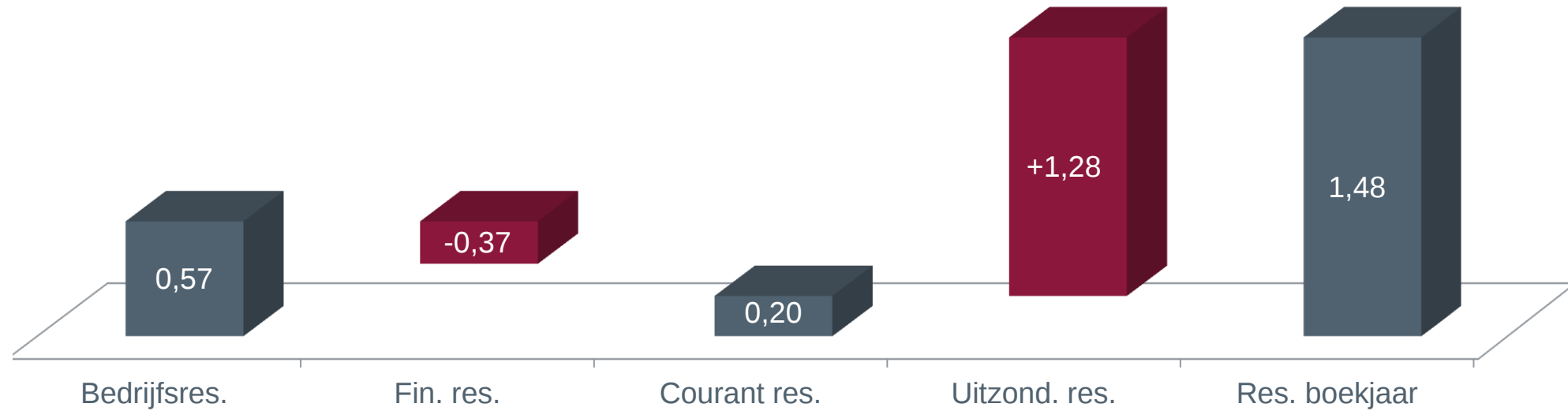

Detail marge per kostenplaats

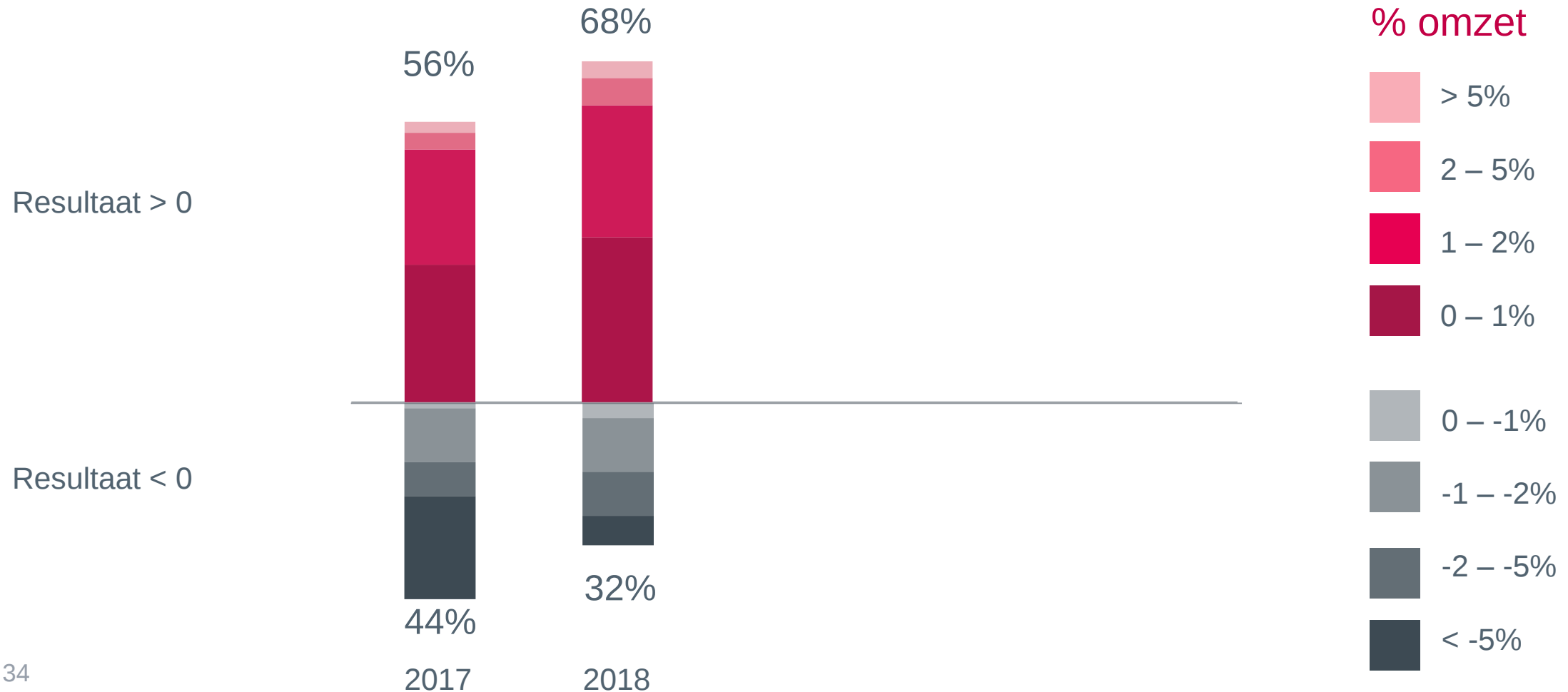
Van bedrijfsresultaat naar resultaat van het boekjaar (in % van de omzet)

2018

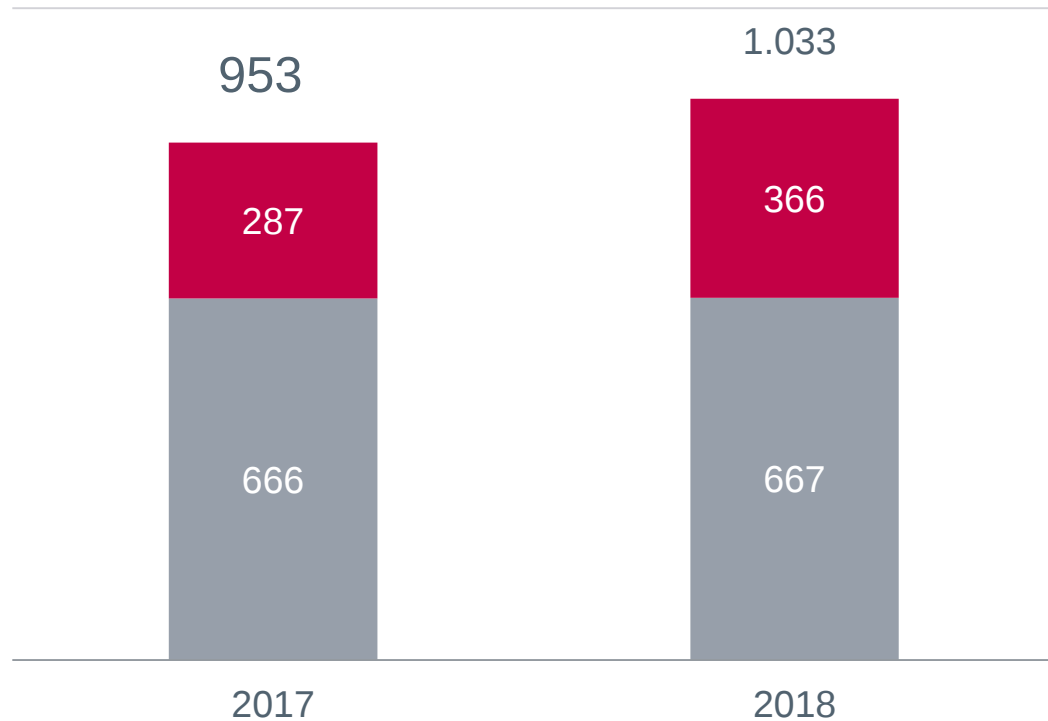
Dit jaar minder ziekenhuizen in het rood

aantal instellingen (N=91)

Cash flow / vervallende LT-schuld

Analyse gerealiseerde cash flow (in mio €)

Ratio AZ

1,43

1,55

■ Schulden > 1 jaar vervall. < 1 jaar ■ Besch.marge

Aantal instellingen met
onvoldoende cashflow

	2017	2018
CF > 0 < 1	24	18
CF negatief	1	2

Investerings: de kerncijfers

**9,5 miljard
2,4% BBP**

Niveau van overheidsinvesteringen in België (buiten ziekenhuizen)

1,5 miljard

Niveau van de jaarlijkse investeringen van de ziekenhuissector sinds 2015

4 miljard

Waals investeringsplan voorzien door de Déclaration de Politique Régionale (DPR) 2019-2024

**2,3
+1 miljard**

Plan voor de bouw van Waalse ziekenhuizen 2019-2023 + Plan Wallonië - Brussel voor universitaire ziekenhuizen

1-1-2021

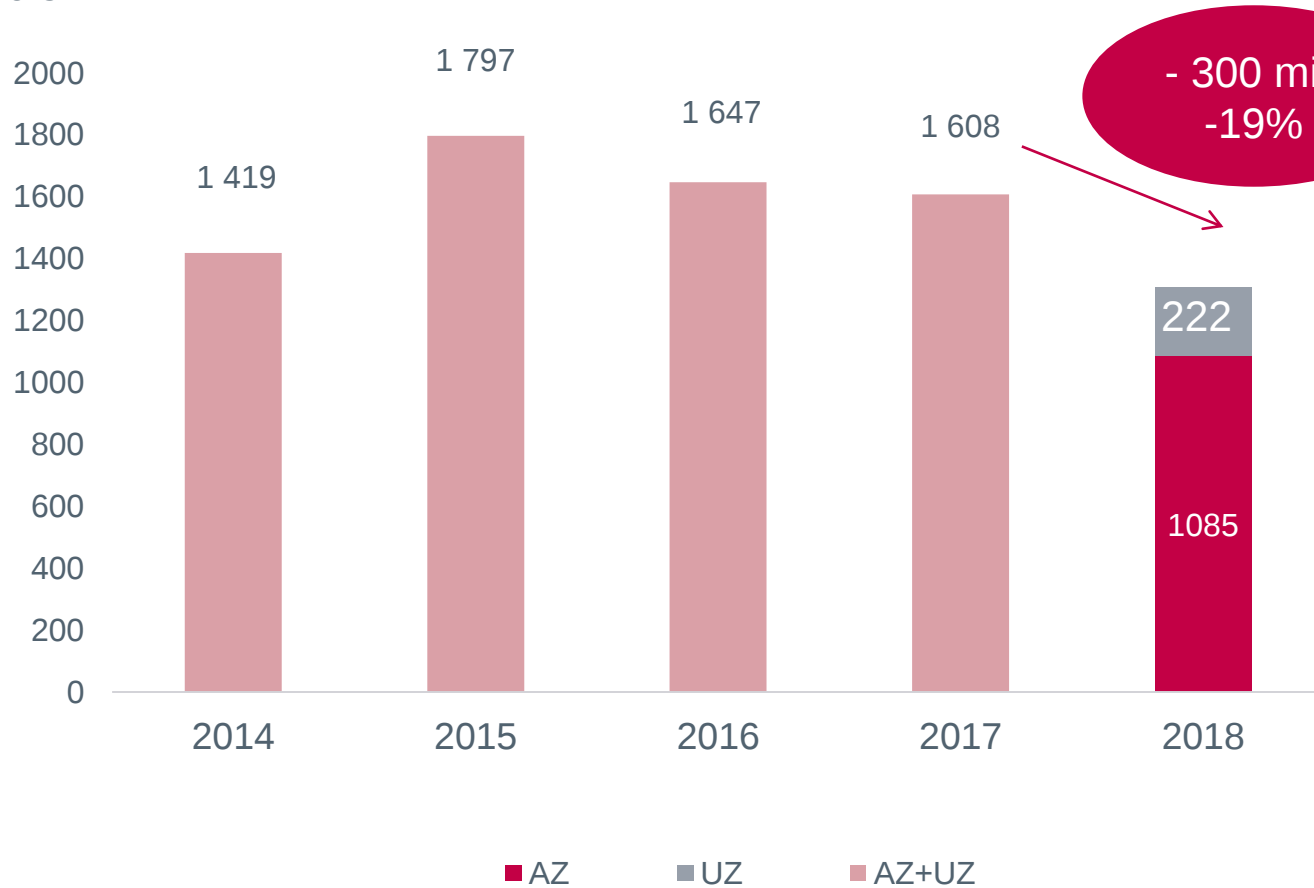
Start goedkeuring zorgstrategische plannen in Vlaanderen

Een levendige investeringsdynamiek de voorbije jaren

Een duidelijke terugval tijdens de huidige overgangperiode

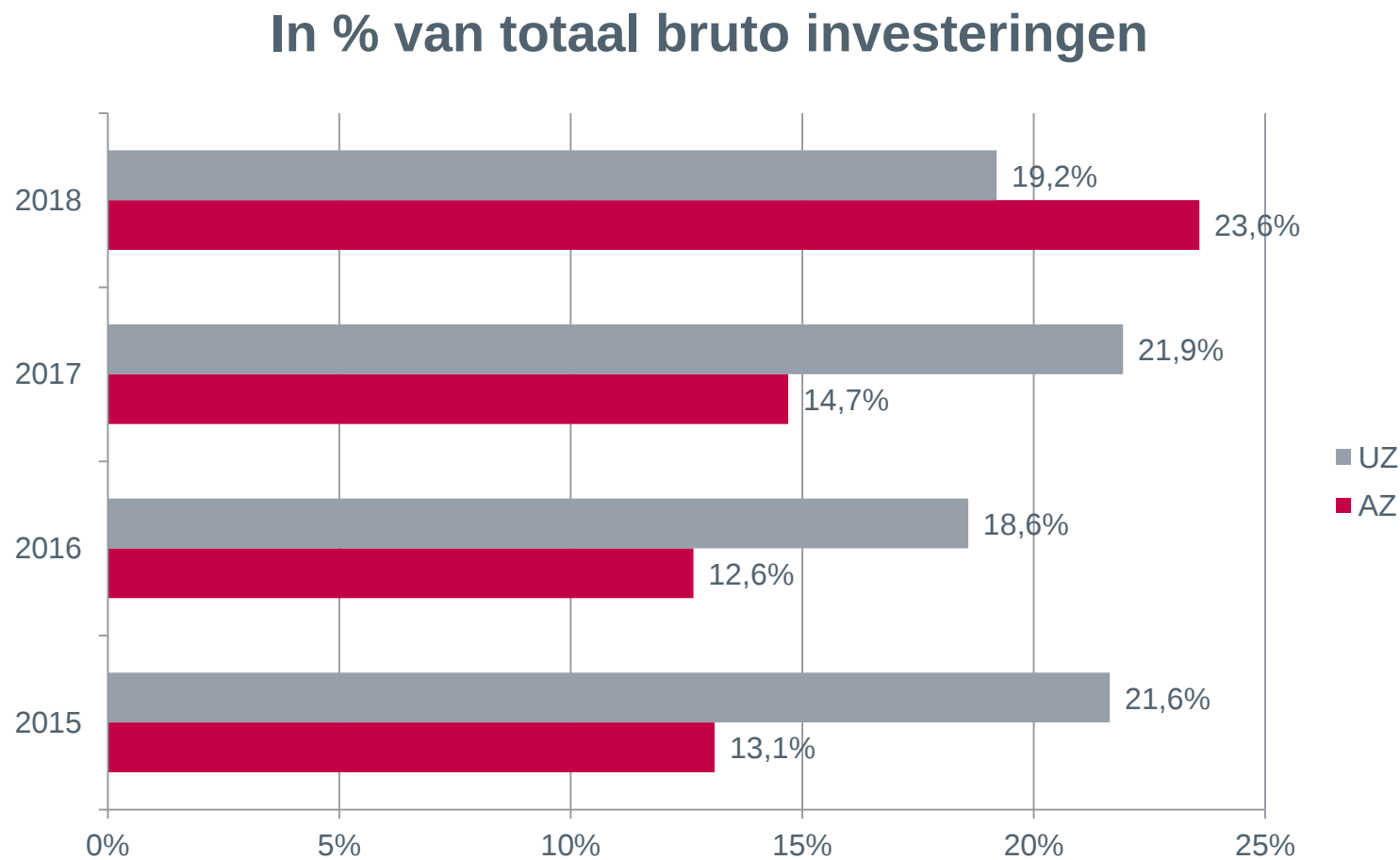
In mio €

Regionale maatregelen sinds de zesde Staatshervorming:

- Nieuwe mechanismen van financiering voor infrastructuur
- Uitvoeren van eerste plannen voor de bouw van ziekenhuizen

Zoom op IT-investeringen

Investerings - belangrijke indicator

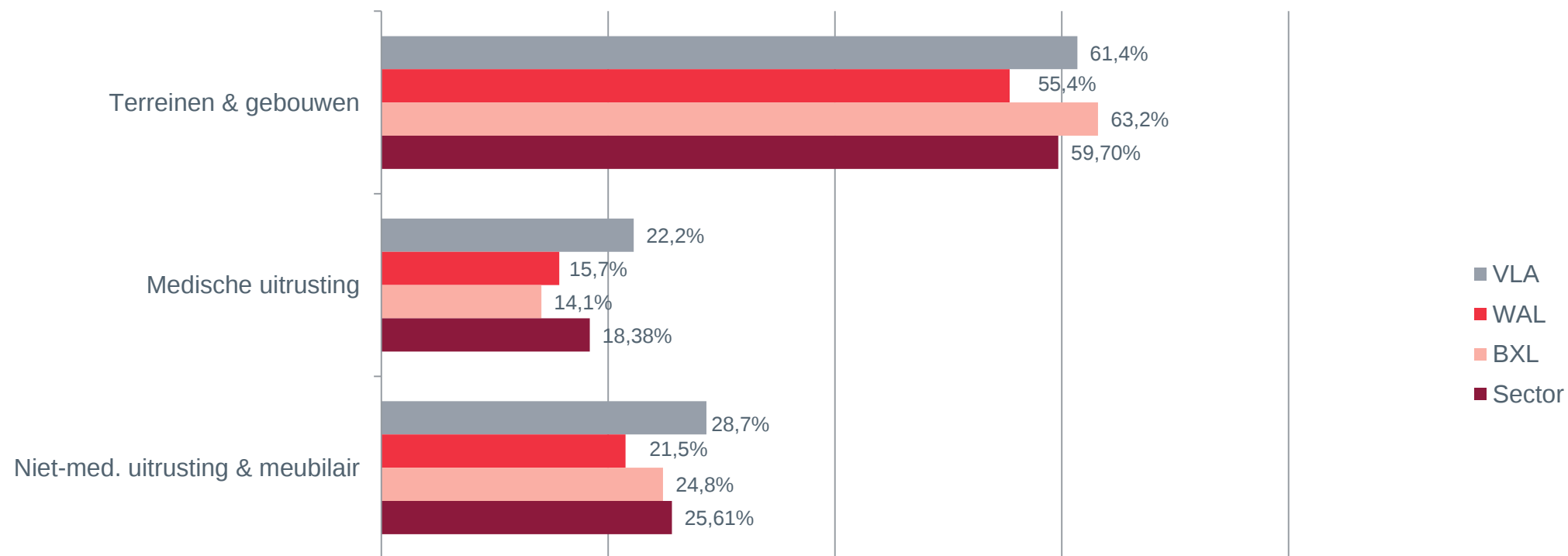
$$\text{Ouderdom} = \frac{\text{Boekwaarde MVA}}{\text{Aanschaffingswaarde MVA}}$$

- Als 100%: goed = nieuw
- Als 0%: volledig afgeschreven

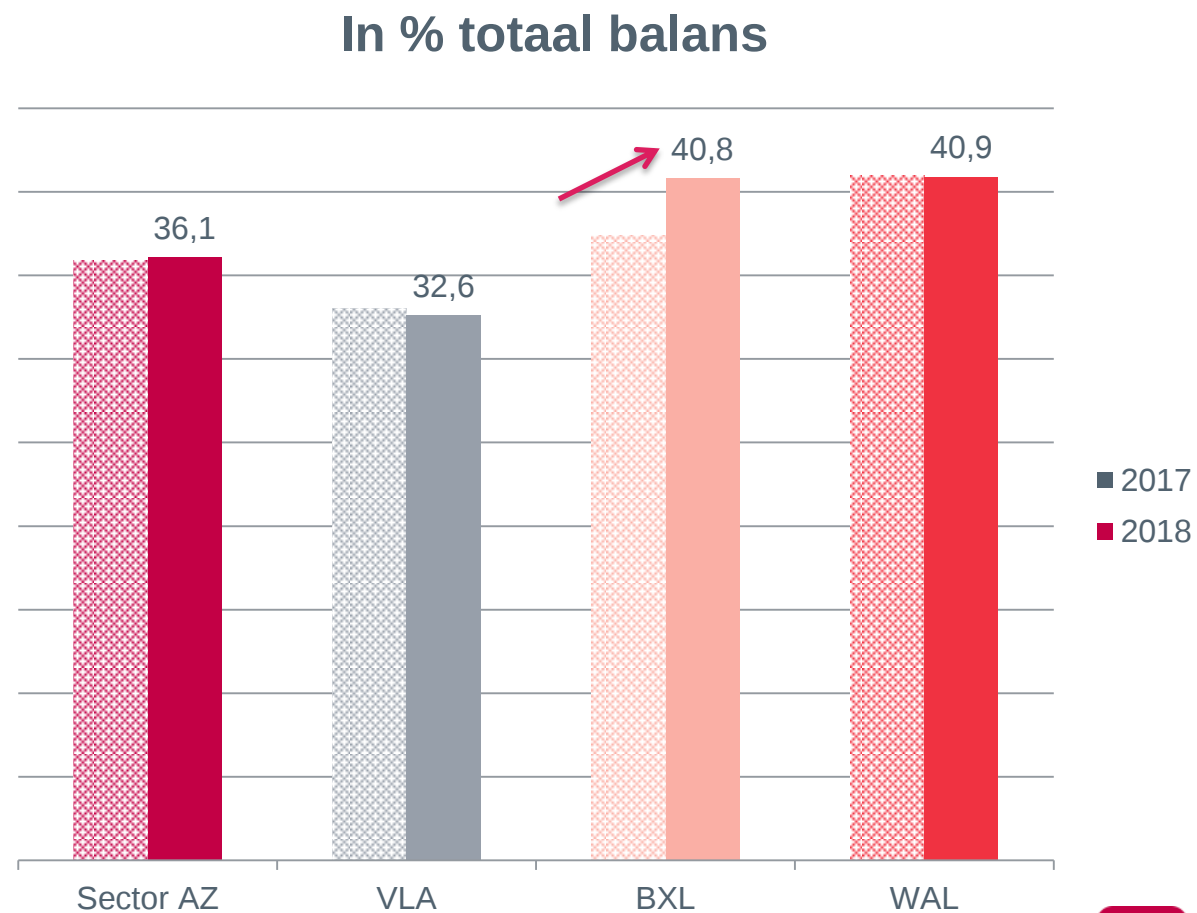
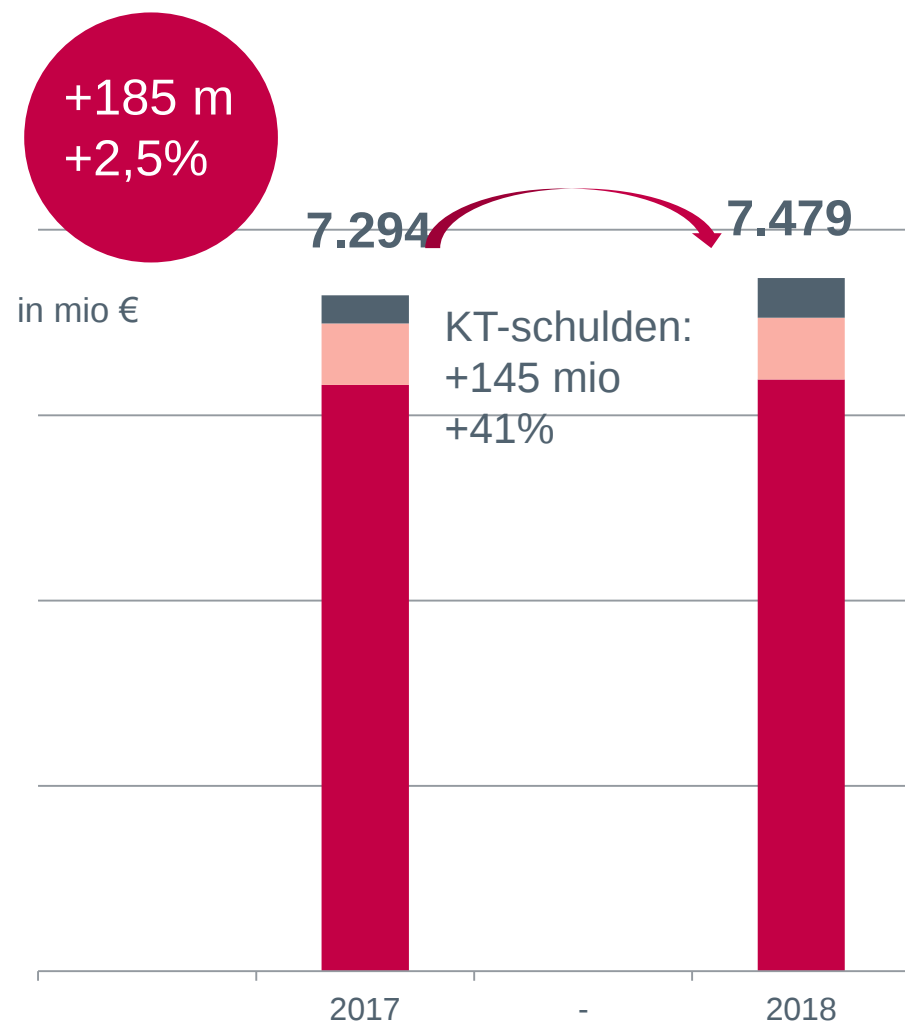

Bruto-investeringen

Ouderdom – AZ – Verdeling per regio

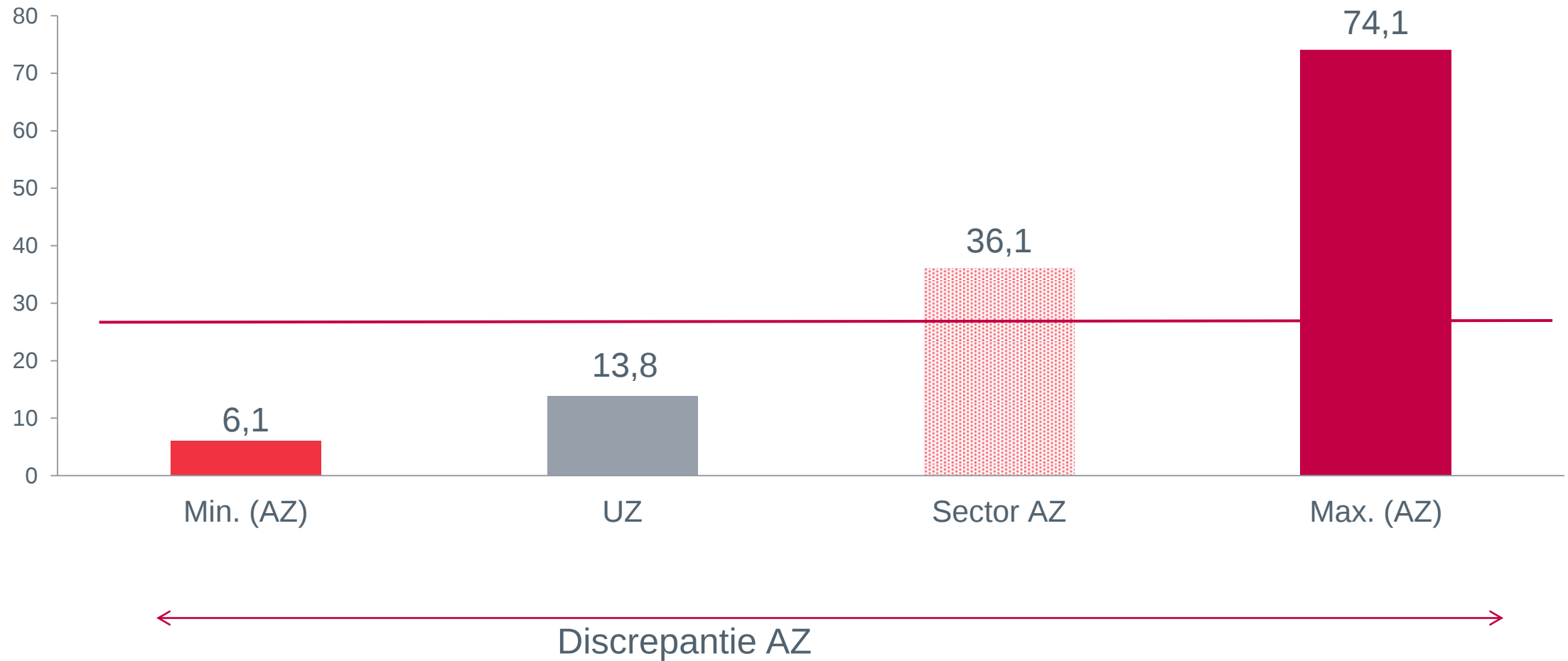

Financiële schulden

Financiële schulden (in % totaal balans)

Grote verschillen volgens ziekenhuizen en netwerken

Conclusies

Conclusies

Een heel broos evenwicht dat permanente aandacht vereist!

- **Investeringsdynamiek:** vertraagt
- **Solvabiliteit:** stijgt licht en dit is noodzakelijk
- **Financiële schuldgraad:** op te volgen, in functie van toekomstige investeringen voor infrastructuur en voor IT/digitalisering.
- Grote verschillen tussen ziekenhuizen

- **Opnames:** zetten hun licht positieve evolutie (0,50%) voort
- Verantwoorde bedden dalen
- **Omslag naar daghospitalisatie:** trage evolutie, nog niet markant genoeg?
- **Resultaten** blijven precair
- **Loonmassa** onder controle
- **Pensioenproblematiek:** op te nemen in toekomstige financiële plannen
- Net voldoende **cash flow** voor toekomstige investeringen